

Conspectus of canons added and omitted in the Panormia

The following copies have been checked throughout for substantial omissions and additions: AdBdBcCaCbCcEaFcLcLdLeLflgLjLkLmLnMgOaPfPhPkPqPtPwQaQeSeSgSITbTcVcVoVqWaWc Wd. Vp has been studied, but it is so heavily interpolated that most of its idiosyncratic additions are not noticed here. They would drown the text. Notes from other copies are samples only.

(Entries in the omitted column with an asterisk after a *siglum* indicate that the canon is present, but much abbreviated, or even a mere fragment)

NB. Where there are substantial omissions in the text attributable to physical damage in the copy (or its exemplar) these are noted under the particular manuscript, and in the apparatus, but not here.

Bk I

Migne	omitted	Added
		Oa²: <i>Quid penitentiae et qualiter agere debeant qui magna crimina committunt</i> Quatuor quadragesime penitentibus de criminalibus. Omnes dies Veneris per annum .. et comedat victum quadragesimalem
1.1	BbEa	Vc² (mg): <i>Augustinus in libro contra Manicheos</i> Qui in ecclesia Christi morbidum aliquid pravumque sapiunt si correcti resistunt contumaciter suaque pestifera dogmata emendare nolunt set defensare persistunt, heretici sunt. <i>AL 12. 50 etc</i> <i>Item.</i> Hereticus est qui alicuius temporalis comodi et maxime glorie principatusque sui gratia falsas ac novas opiniones vel gignit vel sequitur. <i>AL 12. 52a etc</i>
1. 2	Ea	
1. 3	Ea	
1. 4	Ea	
1. 5	Ea	
1. 6	Ea	
1. 7	Ea	
1. 8	Aa	
1. 9	AaEa	
1. 10	EaLc	
1. 11	EaLc	
1. 12		
1. 13		
1. 14		
1. 15	Lc	
1. 16	AaLc	
		Pq: Relatione quorundam fratrum nostrorum comperimus Christianos non observantes legitimum bap ^t ismum pene per singulos dies ac natales martirum filios suos bap ^t izare ita ut duos vel tres reperiantur in sancto Pasch' – compellit filiis prospicere.
1. 17	EaLc	
		Pq: Hec duo tempora, Pasch' videlicet et Pentecost' - tempore debent bap ^t izari. <i>74T 218, AL 9.12, Pol. 3.10.12 [etc]</i>

		<p>[fo. 12r] et ieiunia relaxantur, et stantes oramus quod signum resurrectionis. Unde et diebus omnibus dominicis ad altare observatur et Alleluia canitur. <i>Pol. 3.17.1 (end)</i></p> <p>Celebritatem sancti Pasch' die dominica agi – eadem celebretur festivitas. <i>Pol. 3.17.2</i></p> <p>Si Iudei sabbatum ita celebrant ut et – dies tanquam dominici. <i>Pol. 3.17.3</i></p>
1. 18	AaLc	
1. 19		
1. 20	AaPq	
1. 21	AaEaLcPqSg	
1. 22	AaLc	
1. 23		
		<p>Pq: Perpendant presbiteri quanti discriminis sit - per cuius evenerint neglectus <i>Pol. 3.10.6</i></p> <p>Quicumque presbiter in provintia propria vel- baptismo moritur deponatur <i>Pol. 3.10.33</i></p> <p>Si parvulus egrotans ad quemlibet presbiterum - apud synodum acerrime corrigendum <i>Pol. 3.10.34</i></p>
1. 24	Ea	
1. 25	Aa	
		<p>Vp: <i>Urbanus secundus</i> Super quibus nos consulit dilectio tua, hoc videtur nobis ex sententia respondendum, ut et baptismus sicut instante necessitate femina puerum in nomine Trinitatis baptizaverit. <i>JL 5741; Trip A 2 .50. 23a; C 30 q 3 c 4a</i></p>
1. 26		
1. 27	AaLc	
1. 28	AaLc	
1. 29	Lc	
		<p>Pq: Quomodo exaudit Deus homicidam deprecantem - sed possius aprobamus. <i>Pol. 3.10.50</i></p>
1. 30	EaLe(Le ² supplies at foot of leaf)	
1. 31	Aa	<p>MgWa insert in mid-canon: Non exhorreat columba ministeriorum malorum. Respiciat Domini potestatem. Quid tibi facit minister malus ubi bonus est Dominus? Quid tibi nocet malus prece si benivulus est iudex? Neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, set qui incrementum Deus. Qui vero superbus fuerit minister cum diabolo computatur set non contaminatur donum Christi. Quod per illud fluit purum, quod per illud transit liquidum venit ad fertilem terram. Puta quia iste lapideus est qui ex aqua fructum ferre non potest set per lapideum canalem transit aqua ad areolas. In canali lapideo nichil generat, set ortus fructus plurimos affert. <i>ID 1. 157-8; Ctp 3.1.2</i></p>
1. 32	EaLc	
1. 33		

1. 34		
1. 35	EaLc	
		Pq: Baptizandi nomen suum dent et diu sub – crebro examinati baptismi percipiant <i>Ctp 2.18.84</i>
1. 36	EaLcLf(<i>with x in mg.</i>)	
1. 37	EaLc	
1. 38a		
1. 38b		
1. 39	AaEaLc	
1. 40	AaLc	
		Sg: <i>Gelasius clero et plebi Tarenti (De eodem in mg.)</i> Venerabilis baptismi sacramentum nisi – pereant remediis subveniri. <i>ID 1. 63; cf 1. 21 above</i>
1. 41		
1. 42	Ea	
1. 43		
1. 44a	EaOa	
1. 44b		
1. 45	Lc	
1. 46	EaLc	
1. 47		
1. 48		
1. 49		
1. 50		
1. 51	EaLc	
1. 52a	EaLc	
1. 52b-3	EaLc	
1. 54		
1. 55	EaLc*	
1. 56		
1. 57		
1. 58	Lc	
1. 59	LcPq	
1. 60	LcPq*	
1. 61	EaLcPq*	
1. 62	EaLc	
1. 63	EaLc	
1. 64	EaLc	
1. 65		
1. 65		
1. 66		
1. 67	EaLc	
1. 68	EaLc	
1. 69	Lc	
1. 70	Ea	
1. 71	EaLc	
1. 72	EaLc	
1. 73	EaLc	
1. 74	EaLcMn	
1. 75	EaLc	
1. 76	EaLcMn	
1. 77		
1. 78		
1. 79	Ea	

1. 80		
1. 81	EaPq	
1. 82		
1. 83	EaMnPq	
1. 84		
		Pq: Si quis baptissmum ab hereticis acceperunt – catholicis sacerdotibus consecratur <i>cf 74T 221, Pol. 3.10.13 etc</i>
1. 85	LcMn	
1. 86	EaLc	
1. 87	Lc	
		Pq: <i>Felix papa ad episcopos per Siliciam constitutos</i> Ut ergo ab ecclesie summatibus inchoemus - clericale oppressisse cognoverit <i>Pol. 7.5.32-3</i> <i>Augustinus</i> Qui Iohannis acceperint babtismum quia – salutem posse sufficere
1. 88	EaLc	
1. 89	EaLcPq	
1. 90	EaLcMn	
		Eg² mg.: <i>De eodem</i> Alios vero ex sola vera confessione recipit quia sanctum baptismum quod apud hereticos sunt consecuti in eis vires emundat.... accipit cumSpirirtum sanctum per impositionem manus acceperint vel isto professione fidei ecclesie fuerint uniti
1. 91	Ea	
1. 92		
1. 93	Ea*	
1. 94	EaLcMn	
1. 95	EaLc	
1. 96	Ea	
1. 97	EaLc	
1. 98		
1. 99		
		Pq: <i>Fabianus episcopus omnibus</i> Sicut sollempnitas paschalis per singulos agenda – aditum intelligat obseratum <i>Pol. 3.16.27</i>
1.100	Lc	
1.101	Lc	
1.102		
1.103	Lc	
		Pq: <i>Alexandrus urbis Rome episcopus ortodoxis omnibus</i> Aquam sale conspersam populis benediximus ut - populum sanctificat atque mundat <i>Pol. 3.16.28</i> Omnibus diebus dominicis quisque presbiter –potum suum conspergat <i>Pol 3.16.29</i>
1.104	Ea	
1.105	EaLc	

1.106	Ea	
1.107-8	Ea*LcMn	
1.109	Lc	
1.110		
1.111	EaLc	
1.112	Ea(<i>cf after 1.125</i>)LcMn*	
		Pq: <i>Clemens Iulio et Iuliano episcopis</i> Regeneratus per aquam postmodum septiformis – ut a beato [?] Petro accipimus <i>Pol. 3.10.2</i>
1.113	CcLc	
1.114	AaLc	
1.115	EaLc	
1.116	EaLc	
1.117	EaLc	
		Pq: Crisme confecto et puellarum consecratio - presbitero non liceat <i>Pol. 4.36.13</i>
1.118	EaLcMn	
		Qa: <i>Melchhiades papa</i> In baptismo abluimur - potest peccare <i>H 245; 74T 216; 4L 3.44b; AL 9.21</i>
1.119	EaPq	
1.120	EaLc	
1.121	Mn	
1.122		
		Pq: Ego Berengarius corde credo et ore confiteor - et hec sacra evangelia. <i>Form of Confessio Berengarii (1079). See R. Somerville, 'The case against Berengar of Tours: A new text', Studi Gregoriani 9 (1972) 55-75 at 68-69.)</i> <i>Tarrac. 1 367, Caes. 13.131</i>
1.123	Ea	
		Fc² (foot of leaf): <i>Aug.</i> Panis certa consecratione mysticus non nascitur nobis sed fit, ut propter id quod erat alimentum refectionis fit etiam sacramentum religionis. Et melius dictum est equalia in sancta Trinitate quam similia, quia una substantia non duos vel tres, et ideo potest esse similis quia una ideo dixerunt omousius, id est unius substantie et non omousion, id est similis substantie sicut heretici dicunt.
		Pq: <i>Paschasius ad Placidum</i> Vere credere et indubitanter scire -in tuo unico filio sumus <i>Pol. 3.9.2</i>
1.124	Ea	
1.125	Lc	
		Ea adds at end of c. 125: Qui scelerate vivunt in ecclesia et communicare non desinunt, putantes se tali communionem mundari, discant nichil ad emundationem proficere sibi (<i>i.e. end of c. 112 above</i>).
1.126	EaLcPq (<i>see 1.222A</i>)	
1.127	EaLc	
1.128	EaLc	

1.129	EaLc	
1.130	Ea	
1.131	Ea	
1.132	Ea	
1.133	EaLc	
1.134	EaLc	
1.135	Lc	
1.136	EaLc	
1.137	Lc	
		<p>Qe mg:</p> <p style="text-align: center;"><i>Ieronimus ad Edibiam</i></p> <p>Panis qui descendit de celo corpus est Domini – et sine ipso potare non possumus</p>
1.138	Lc	
1.139	Ea	
		<p>Vp:</p> <p style="text-align: center;"><i>Aug'</i></p> <p>Queritur cur corpus Christi dividitur in tres partes, ita quod due remanent sicce, altera ponitur in sanguine. Solutio. In tribus partibus Trinitas continetur. Una pars de siccis sumitur ad laudem et gloriam Dei pro animabus beatorum, altera pro illis qui in purgatorio sunt. Tercia pro vivis qui volvuntur in sanguine, id est in peccatis. <i>not Grat.</i></p>
1.140	Ea	
1.141	Ea	
1.142	Ea	
1.143	Lc	
1.144	Lc	
1.145	EaLc	
		<p>Qe mg.:</p> <p style="text-align: center;"><i>Ier' super Isayam, parte ultima</i></p> <p>Qui sanctificabatur etc. Secundum tropologiam possumus dicere, Omnis – in domo una et intus comeditur <i>ID 2.5 (pt)</i></p>
1.146	Ea*	
1.147	Ea	
1.148	Ea	
		<p>Qe mg.:</p> <p style="text-align: center;"><i>Augustinus in l' primo ad inquisitiones Ianuarii</i></p> <p>Zacheus et ille centurio cum alter – sicut <nec> manna fastidium <i>cf Quad. 4.1, Coll. Sem. 2.20 etc</i></p>
1.149		
1.150		
1.151	Ea*Lc	
		<p>Vp² mg:</p> <p><i>Telesphorus papa de missis</i></p> <p>Missa pro mortuis in hoc differt a consueta missa quod sine Gloria et Alleluia et pacis osculo celebratur. Gloria et Alleluia suavitatem et letitiam nostris mentibus inculcant. Nulli vero dubium est quin mors sit vindicta primi peccati ac ideo sine Gloria et Alleluia officium pro mortuis celebratur, quasi sine suavitate et letitia. Notandum etiam quod officium pro mortuis ad imitationem agitur officiorum que aguntur in morte Domini. Ibi enim <non> agi osculum pacis, nec hic agitur.</p>
1.152	Lc	
1.153		
1.154		
1.155	Ea*	

1.156		
1.157	Db	
		<p>PtQa:</p> <p><i>Urbanus papa 11 cap. xiiii</i></p> <p>In Placentina synodo ab Urbano papa II antiquis novem prefationibus – Christum Dominum nostrum.</p> <p><i>Passage attributed to Co. of Piacenza 1095, ed. Weiland in MGH Leges 1. 563, for which see R.Somerville, ‘The presentation of the canons of Piacenza (March,1095); an overview, Baronius to Weiland’, in AHC 27-8 (1995-6) 193-207, esp. 194 n. 2 on D 70 c 2 and dp c. [16]</i></p>
1.158		
1.159	Ea	
		<p>Qe mg.:</p> <p><i>Ier’ contra Vigilantium</i></p> <p>Ego confiteor timorem meum et fortasse – et anima et corpore pertremisco</p>
1.160	Ea	
1.161	Ea	
1.162	Ea	
		<p>Pt here, Qa after 2.1</p> <p>Anastasius regnavit annis xxvii. Iste acephalorum errorem – baptismum Christi suscepit</p> <p>Queritur de insanis utrum salvandi sint an perdendi, quod sic solvitur.^a Cum anima ad omnem rerum discretionem- non ambigimus</p> <p>^a Nota bene hic <i>add. in mg Pt</i>³</p> <p><i>Gelasius omnibus episcopis cap. v^a</i></p> <p>Baptizandis consignandisque fidelibus precia nulla – subituri proprii honoris</p> <p><i>ID 1.265]</i></p> <p>^a cap. v <i>om. Qa</i></p> <p><i>Eugenius papa cap. vii^a</i></p> <p>Per cuius negligentiam parvulus sine – femina eum baptizet.</p> <p>^a cap. vii <i>om. Qa</i></p> <p><i>Iohannes papa Anselmo Lemovicensi episcopo</i></p> <p>Ad limina beati Petri et Pauli -- separari debere^a</p> <p><i>ID 1.305] IP 6.127</i></p> <p>^a <i>corr. fr. –eret Pt</i></p> <p><i>om. Qa</i></p> <p><i>Melchiadis papa</i></p> <p>In baptismo abluimur, post baptismum – peccare post mortem^a</p> <p>^a <i>om here Qa, which has it after 1.118 above</i></p> <p><i>Augustinus de verbis Domini secundum Lucam sermone xxxiii^a</i></p> <p>Cenam manibus suis consecratam^b Dominus -- creditur pascit.</p> <p>^a <i>serm. xxxiii om. Qa</i></p> <p>^b <i>corr. fr. consecratam Qa</i></p> <p><i>Beda quinto sermone super Matheum^a</i></p> <p>Triplitem ob causam Salvator a -- credentium demonstraret.</p> <p>^a <i>super Matt. om. Qa</i></p>

		<p style="text-align: center;"><i>Ex concilio Aurelianensi</i></p> <p>Statuimus et iudicamus nulli sacerdotum esse -- superponere missas.</p> <p>Leo papa sicut ipse fatebatur una die -- conveniat precipimus.</p> <p style="text-align: center;"><i>Melchiadis papa^a</i></p> <p>Ita coniuncta sunt hec duo sacramenta -- baptismum roboramur et cetera.^b</p> <p>^a papa <i>om.</i> Qa ^b et cet. <i>om.</i> Qa</p> <p style="text-align: center;"><i>Rabanus archiepiscopus liber v^a</i></p> <p>His qui suspenduntur si peniteant^b non est -- missam celebrari.</p> <p>^a lib. v <i>om.</i> Qa ^b si pen. <i>om.</i> Qa</p> <p style="text-align: center;"><i>Ex libro Augustini^a</i></p> <p>Par pena agentes et consentientes comprehendet^b.</p> <p>^a Ex – Aug. Pt; Lucius papa Qa ^b -endet Pt</p> <p>Pt <i>only continues:</i> <i>Lucius papa. Si quis oblationes ecclesie extra ecclesiam accipere vel dare voluerit.</i></p> <p>Si quis dederit aut acceperit oblata ecclesie preter episcopum vel qui cum constitutus^a est ab eo ad dispensandam misericordiam pauperibus et qui dat et qui accipit anathema sit.</p> <p>^a <i>corr. fr.</i> constitus</p> <p>Omnes basilice que per diversa loca constructe sunt vel cotidie construuntur in eius episcopi in cuius territorio posite sunt potestate consistant.</p>
--	--	--

Bk II

		<i>capitulatio: EbLeQeTbVmVo</i>
2. 1		
		<i>for Qa see after 1.162</i>
2. 2	EaLc	
2. 3	EaLc	
2. 4		
2. 5	EaLc	
		Vp <i>here inserts long excerpts, almost entirely from Gratian</i>
2. 6	EaLc	Vp <i>reverses cc 61-2, and then puts cc 6 - 53 after them</i>
2. 7	EaLc	Vp <i>continues:</i> De quibus sicut sacerdotis intererit integram ministris ecclesie memoratam rependere quantitatem, sic clerus non ultra delegatam sibi summam insolenter noverit expetendum.
2. 8	Lc	
2. 9	Ea*Lc	
2. 10	Lc	
2. 11	Ea	
2. 12	EaLc	
2. 13	EaLc	
2. 14	EaLc	
2. 15		
2. 16		
2. 17	Ea	

2. 18	EaLc	
[2.19]		<i>here in SIVoBrant; for other copies see after 2.24</i>
2. 20		
2. 21		
		Mq has six-line lacuna, followed by: <i>Ex concil' Remensi cap. li</i> Pervenit ad noticiam nostram quod quidam presbiteri in tantum parvipendant divina mysteria ut laico aut femine sacrum corpus Domini tradant ad deferendum infirmis, et quibus prohibetur nec sacrarium ingrediantur, nec ad altare appropinquent, illis sancta sanctorum committuntur. Quod quam quod sit horribile quamque <de>testabile omnium religiosorum animadvertit prudentia. Igitur interdicat per omnia synodus ne in homicidio vel adulterio ecclesia fuerit violata diligentissime expurgetur et denuo consecratur. (<i>end repeating c 21</i>)
2. 22	Ea	
2. 23	Ea	
		Oe mg: Basilion Grece rex Latine. Hinc est basilica - lapidum conditi sunt. Ier'
2. 24		
2. 19	BbLcKa	<i>see above, after 2.18</i>
2. 25	EaLc	
		Lk²Vc² mg: <i>Ieronimus</i> Quos coniunxit unum coniugium coniungat unum sepulchrum, quia una est caro, et quos Deus coniunxit homo non separet. Unaqueque mulier sequatur virum suum in vita sive in morte. <i>BD 3. 161; III L 3.10.6</i>
2. 26	EaLc	
2. 27	Lc	
2. 28	Lc	
2. 29	Sg	
		<i>for Vp see after 2. 30</i>
2. 30	EaMn	
		MgWa here, Lk² in marg., after 2.28 Ed, after 2.29 Vp, after 2. 32 Ra, at foot of leaf Vc²: <i>Ex concilio Gerundensi, cap. vi.</i> Ut institutiones missarum sicut in metropolitana ecclesia fiunt ita in Dei nomine in omnibus comprovincialibus ecclesiis tam ipsius misse ordo ^a quam psallendi vel ministrandi consuetudo servetur ^b <i>BD 3. 66; ID 3. 68</i> ^a ordo *MgVp; <i>om.</i> Ra ^b servetur *EdRaVp; sortietur Mg
		PcRfTcVt (in Rf run on from 2. 30 without a break): <i>Item Leo papa.</i> Quia monachorum quidam ius suum episcopis auferre contendunt, statuimus ne parochialibus ecclesiis quas tenent absque episcopi consilio presbiteros collocent, sed episcopi parochie curam cum abbatum consensu sacerdoti committant, et eiusmodi sacerdotes de plebis quidem cura episcopo rationem reddant, abbatibus vero pro rebus temporalibus ad monasterium pertinentibus debitam subiectionem exhibeant et sic cuique sua iura serventur <i>C. Clermont 1095, vers. Cenc., c. 4; also in AL vers. A' 8. 46, C 16 q 2 c 6</i>
2. 31	Mm*Mn	
		<i>For the additions of Tc² here see Pan2add</i>
2. 32		
		<i>For Ra see after 2.30</i>
2. 33	EaLcMn	

		Lk² in marg: Quia monachorum quidam—sua iura serventur (<i>see above 2.30A</i>)
2. 34	Mn	
2. 35		
2. 36	Ea	
2. 37	EaLc	
2. 38		
		Vp: <i>Ieronimus</i> Quos Deus coniunxit uno coniugio – sive in mortem <i>VIII of Turin 4. 105</i> for Pt here see two canons after 2.42
2. 39		
2. 40	LcSg	
2. 41	Lc	
2. 42		
		CcPt(after 2.38)Qa: <i>Ex registro Gelasii.^a Gelasius papa Maximo^b et Eusebio episcopis.</i> Nulla presumptione statum parochiarum qui perpetue etatis firmitate duravit patitur immutari. Quia neque negligentia pontificis neque temporalis obiectio ^c que per incuriam forte generatur neque ignavia faciente consensus nec surripiente supplicatione precio ^d divellere potest semel diocesim constitutam ex qua semper ad regenerationem atque consignationem plebs devota convenit. Data ^e vi non' Maii. <i>JK 713, Collectio Britannica 38a; C 16 q 3 c 5. These and ID lack the date.</i> ^a Ex reg. Gel. om. Cc ^b Mauxino Qa, Alexino Cc ^c abiectione- Pt ^d preceptio Pt ^e Datur Cc
		CcPt(after 2.38)Qa: <i>Adrianus papa^a (Ad. papa om. Cc)</i> Nec debet ^a ecclesia ullum dampnum sustinere ^b si per lx aut ^c lxxx aut eo amplius annos incuria quorumcumque presulum ^d et ^e vastatione barbarorum dignitatem antiquam et Romanorum antistitum firmitate roboratum perdidit et amisit, quando ^f innumeris pene annis illa disponente Spiritu Dei ^g usa fuerit auctoritate igitur beati Petri potestatem suam singulis metropolitanis reddidimus. <i>JE +2412 (Chr. Hug. Flav. MGH SS viii.344)</i> ^a nec deb.] Non habet Pt ^b om. Pt ^c lx aut PtQa; xl (vel per lxx in mg.) aut per Cc ^d qu. pres. CcPt; pres. qu. Qa ^e aut Pt ^f quando PtQa; quoniam Cc ^g Dei CcPt; sancti Qa
2. 43		
2. 44		
2. 45		
		CcPt: <i>Urbanus papa II in Placentina sinodo dixit.</i> Sanctorum canonum statutis consentientibus ^a decernimus ut sine titulo facta ordinatio irrita habeatur, et in qua quislibet titulus est in ea perpetuo perseveret. Omnino autem in duabus aliquem titulari non liceat, sed unusquisque in qua titulus est in ea tantum canonicus habeatur. Licet enim episcopi dispositione ^b unus diversis preesse possit ecclesiis, canonicus tamen aut prebendarius nisi unius tantum ecclesie qua conscriptus est esse non debet. Si que tamen capelle sunt que suis redditibus clericos sustinere non possint ^c , earum cura ac dispositio ^d maioris ecclesie cui capelle subdite videntur immineat, et tam de possessionibus quam et de ecclesiasticis capellarum officiis ipse provideat ^e . <i>Co. of Piacenza (1095) c. 15; cf D 70 c 2</i>

		^a -ientes Pt ^b ut <i>add.</i> Pt ^c -unt Cc? ^d preposito <i>add.</i> Pt ^e prov- Pt
2. 46		
		<p>Vp:</p> <p style="text-align: center;"><i>Ex synodo Symachi pape</i></p> <p>Non placuit laicum statuendi aliquid – au<c>toritas imperandi <i>AL 5.9; C 16 q 7 c 23</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Ex concilio Nicholai iunioris</i></p> <p>Constituimus ut per laicos quilibet – nec gratis nec per pretio, et per simoniacam heresim nemo ordinetur vel promoveatur ad quodlibet officium <i>Dd 2 65 to pretio; cf Polycarpus, 2 vers. 2.4.5</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Ex concilio Antiocheni cap. xii</i></p> <p>Si quis presbiter aut diaconus per secularem – Machus a Petro</p>
2. 47	Ea	
2. 48		
2. 49		
2. 50	EaLc	
		<p>MoPcRfTcVt:</p> <p>Si contigerit episcopum migrare de seculo , certis existentibus rebus que sunt ecclesie, ne ipse collapse depereant nec quam propria probantur episcopi sub occasione rerum pervadantur ecclesie, iustum et acceptum est coram Deo et hominibus ut cui voluerit derelinquat, et que sunt ecclesie eidem conserventur ecclesie, et nec ecclesia aliquid patiatu incommodum, nec episcopus sub occasione perscribantur ecclesie et in causis incidant que ad Deum pertinent, et ipse post obitum maledictionibus ingravetur. <i>C. Antioch (vers. Dion.) c 24; Cresconius c.40b (PL); Dach. 2.87; cf Hincmar, De fide Carolo regi servanda PL 125. 983, Coll. Lanf. B 7. 23.</i></p>
2. 51	EaLc	
2. 52	Lc	
		<p>Lk² in mg:</p> <p style="text-align: center;"><i>Ex concilio Antiocheno</i></p> <p>Si contigerit episcopum—ingravetur (<i>see above 2.50A</i>)</p>
2. 53	Ea	
		Vp inserts long excerpts from Gratian, then resumes with 2. 63
2. 54	Vp	
2. 55	EaLcVp	
2. 56	EaLc	Vp places before c 89 below
2. 57	Ea	
2. 58	LcVp	
2. 59	Lc	
2. 60	Lc	
2. 61	EaLcMn	
2. 62	EaLc	
2. 63	Lc	
2. 64	Lc	
2. 65	EaLc	
2. 66	Lc	
		<p>Pt:</p> <p style="text-align: center;"><i>Novella Iustiniani</i></p> <p>Iubemus ut in negociis que ante xxx annos removebat exceptio nunc venerabilibus ecclesiis ac monasteriis et senedochibus necnon orphanotrophiiis ac brephotrophiiis et ptochociis xl annorum protelatio conferatur, salva scilicet inter alias personas et</p>

		<p>causas virtute que semper tricennalis sibi prescriptio vendicavit, quoniam hanc decem annorum prescriptio religiosis domibus prestamus.</p> <p style="text-align: center;"><i>In eodem</i></p> <p>Neque decennii neque viginti vel triginta annorum prescriptiones religiosis domibus apponantur, sed sola quadraginta annorum curricula. non solum in ceteris rebus sed etiam legatis et in hereditatibus.</p> <p><i>3L 2.31.17</i></p>
2. 67	Lc	
2. 68	Lc	
		<p>Tb:</p> <p style="text-align: center;"><i>Theodosius in libro v.</i></p> <p>Si aliquis ullam rem per legitimas scripturas duobus donaverit, uni prius et postea alteri, non querendum est in his donationibus qui prius, qui posterius acceperit, sed qui rem tradente donatore possederit, is eam cui est tradita possidebit. <Nec interest utrum in parentes an in extraneos facta sit talis talis donatio>.</p> <p><i>(The last sentence, from Nec interest, is at the foot of the leaf). cf 5. 66 below</i></p>
2. 69	EaLc	
2. 70	LeMq ¹ Vc (suppl. Vc ²)	
2. 71	(suppl. Tc ²)	
2. 72	Lc	
		<p>Eg²Ra continue:</p> <p>Si vero que rapitur patrem habere constiterit, et puella raptori consenserit, potestati patris excusata reddatur et raptor a patre superioris conditionis satisfactione <vel non> teneatur obnoxius. Si vero que rapitur patrem habere constiterit, et puella raptori consenserit, potestati patris excusata reddatur, et raptor a patre superioris conditionis satisfactione non teneatur obnoxius.</p> <p><i>Mo (qv) has variant</i></p>
2. 73	Lc	
2. 74	EaLc	
2. 75	Lc	
2. 76		
		<p>Mf:</p> <p>Si quis liber ecclesiasticum mansum temere invasit – et octo dies.</p> <p><i>cf first additional canon to Se</i></p>
2. 77	EaLc	
2. 78	Lc	
2. 79		
2. 80	EaLcOa	
2. 81		
2. 82	Oa	
2. 83	LcOaOf	
2. 83A	AaLbOaOf <i>Brant</i>	
2. 84	Ea	
2. 85		
2. 86	Ea	
2. 87		
2. 88	Lc	
		<p>Vp ends c 88: et Antioцени conc³, then extensive excerpts from other sources</p>

¹ LeMq have rubric, but neither insc. nor text

2. 89a	Vc	
2. 89b	Ea	
		Vc² add. at foot of leaf: Notandum quia secundum Ieronimum vocantur canonici libri – secundum Petrum. Ceteri vero sunt apocriphi.
2. 90	EaLc	
2. 91	EaLc	
2. 92	EaLc	
2. 93	EaLcOa	
2. 94	EaLcOa	
2. 95	EaLcOa	
2. 96	EaLcOa	
2. 97	EaLc	
2. 98	EaLc	
2. 99	EaLc	
[2.100]		<i>In Brant, but no ms. yet reported with it; cf 2.117b</i>
2.101	Lc	
2.102	EaLc	
2.103	EaLc	
2.104	EaLc	
2.105	EaLc	
		Eg² mg.: Et[?] idem Ysidorus eth. libro <vi ss>. In precedent annisferventeplebium minime nec licentia episcopis in conven..... set ipse dedit hanc licentiam
2.106	EaLc	
2.107	EaLcOa	
2.108	EaLcOa	
2.109	EaLcOa	
2.110	EaLcOa	
2.111	EaLcOa	
2.112	EaLcOa	
2.113	EaLcOa [Mn breaks off, and resumes below at 5. 95]	
2.114	EaLcLm	
2.115	EaLcLm	
2.116	EaLc	
2.117	EaLc	
		Vp here inserts a string of Gratian excerpts
2.118	EaLcOa	
2.119	EaLcOa	
2.120	EaLc	
2.121	EaLc	
2.122	EaLc	
		Ra add.: Ceterum que ab hereticis vel scismaticis scripta vel predicta sunt nullatenus recipit catholica et apostolica Romana ecclesia, e quibus pauca que ad memoriam venerunt et a catholicis imitanda sunt credimus esse subdenda. In primis <i>cf ID 4.64 end.</i>
2.123	EaLc	
2.124	EaLcOa	
2.125	EaLcOa	
		PtQa: <i>Quod revelatio sancti Stephani sit apocroficum^a. Ex sermone Augustini^b.</i> Venerat enim ad Ihesum Nichodemus nocte primum – omnibus

		gentibus declaratur CCSL 36.662 ^a Quod – apoc. om. Pt ^b Ex – Aug. Qa; Aug. in Iohannem cap.... Pt
		PtQa: <i>Ex libro Gennadii de viris illustribus^a.</i> Lucianus presbiter vir sanctus cui revelavit - primus intulit occidenti. <i>Beda, CCSL 128B. 514</i> ^a Ex - illustribus Pt; Ex dictis Genn. Qa
2.126	EaLc	
2.127	EaLc	
2.128		
2.129	Oa	
2.130		
2.131	Oa	
2.132	EaLcOa	
2.133	EaOa	
2.134	Oa	
2.135	Oa	
2.136	EaOa	
2.137	Oa	
2.138		
2.139	Oa	
2.140	Oa	
2.141	EaOa	
		Vp continues without a break: Iniustum enim iudicium et definitio iniusta – fuerit cessabit [unclear where this particular collage comes from; the elements are very familiar]
2.142	Oa	
2.143	LcOa	Vp after 2. 147 and var.
2.144	LcOa	
2.145	LcOa	
		Qa: <i>Privilegium et officium archidiaconi. [Ysidori Spalensis episcopii ad Lanfredum Cordubensium in mg.]</i> Ministerium et officium archidiaconi - sentiat pertulisse.
		<i>Ex libro ordinis Romani</i> Ut archidiaconus post episcopum sciat - episcopi corrigatur.
		<i>Ex concilio Toletano</i> Officium vero archidiaconi ^a est evangelium - venerantur peragat. ^a -diani Qa
		<i>Ex libro ordinis .. [rest in gutter]</i> Archipresbiter sciat esse sub archidiacono -- ipse iniunxerit.
		<i>Ex concilio Toletano</i> Officium archipresbiteri de urbe constat -- sacerdotibus privilegium.
		<i>Officium primicerii</i> Primicerius sciat se esse sub -- a quo ipse iusserit istruhend'
		<i>Officium custodis ecclesie</i> Custos ecclesie cui ea que ecclesie -- tibi sibi.
		<i>Sacriste officium. Ex libro Romani ordinis</i>

		Sciat se sacrista subiectum esse -- sacri crismatis.
		<i>Officium custodis ecclesie</i> Custos vero ecclesie sollicitus esse -- inter illos.
		<i>Ex libro ordinis Romani.</i> Sicut in clerico post episcopalem - pertinere videatur
2.146	LcOa	
2.147	Oa	
2.148	EaLcOa	
2.149	LcOa	
2.150	LcOa	
2.151	EaLcOa	
2.152	EaLcOa	
2.153	EaLcOa	
2.154	Oa	
2.155	Oa	
		Vp (which replaces the rubric of 2.155 with that of D 12 c 3, but has the IP text) adds: <i>Item Ieronim' ad Lucinum. Consuetudines que fidei non offiunt ut a maioribus tradite sunt observentur</i> Illud te breviter admonendum puto – more subverti D 12 c 4
2.156	AaEa*OaVp	
2.157	OaPt	
2.158	Oa	
2.159	LcOa	
2.160	Oa	
2.161	Oa	
2.162	EaLcOa	
2.163	LcOa	
2.164	LcOa	
2.165	Oa	
2.166	Oa	
2.167	LcOaVp	
2.168	EaLcOaVp	
2.169		
2.170		
2.171		
2.172		
2.173, cf 2.183		
2.174	LcOa	
2.175	Oa	
2.176	Oa	
2.177	LcOa	
2.178	Lc	
2.179	Oa	
2.180	Lc	
2.181	CcEa*	
		Pt: <i>Gr' III</i> Licet nova consuetudo nulla fulta auctoritate – elementorum quatuor evangeliorum. <i>JL 5290; more or less as here Coll. Tarr. I, c. 446, II 2. 40 etc</i>
2.182	LcOa	
2.183		
2.184		

2.185	CcEaOa	
2.186	Oa	
2.187	OaVo	
2.188	Oa	
2.189	Oa	
		<i>for Sk see after c 195</i>
2.190		
2.191	Oa	
2.192	BbOa	
2.193	CcOa	
2.194	BbCcLcOa	
2.195	BbLcOa	
[2.195A, qv]		<p>FcOePtRaSd² <i>here, Sk after 189:</i> <i>Augustinus in omelia de archa Noe.</i> Quadraginta dierum ieiunio quamvis iniquitas - ad hominem purificandum. <i>(not identified)</i></p>
		<p>Pt: <i>Ex concil' apud Efferphur ubi Henricus ... aff'.</i> Nemo enim nisi consentiente episcopo aut eius misso – supplementum catholice legis. <i>XIIP 6.71; ID 4.59</i></p> <p><i>Aug' in omelia de ..no c..</i> Quadraginta dierum ieiunio quamvis iniquitas – ad hominem purificandum.</p> <p><i>Ex concilio ...gont' cap. xiii</i> Laici iuxta altare quo sacra misteria – etiam sancta sanctorum. <i>BD 3.102; ID 2. 137 etc</i></p> <p>Infirmis omni hora licet cibum potumque sumere quotienscumque desiderant <i>BD 18.20; ID 15.42 etc</i></p> <p><i>Ex reg... Leonis IIII cap. vi..</i> Ecclesias qui plures retinet una quidem – commendatione tenende sunt. Quicumque ex gradu ecclesiastico sine – et de sanctimonialibus. <i>No obvious source runs these together so, though both are widespread</i></p> <p><i>Gregorius episcopus episcopis omnibus</i> Singula ecclesiastici iuris officia singulis quibusque – non fuerint distributa. <i>Widespread, e.g. 74T 258, Ctp 1.55.80, ID 6.344, IIL 2.22.3</i></p> <p><i>Ex decretis Lucii pape cap. iii</i> Rerum ecclesiarum et facultatum raptores a liminibus – consentiunt rei iudicantur. <i>ending as here Regino 2.285; Polyc. 6.14.7</i></p> <p><i>Ex decr' Iohannis pape capitulo x</i> Ut hii qui monasteria et loca Deo sacrata – canonicè sententie subigantur. <i>e.g. BD 11.22, ID 14.92</i></p> <p><i>Greg' ad Constantiam reginam Gallie</i> Si quis manu armata usque ad quattuor – in quadruplum restituant.</p>

		<p style="text-align: center;"><i>Aug'</i></p> <p>Non agitur penitentia si cum res aliena reddi potest retinetur. Non remittetur peccatum nisi restituatur ablatum – intervenit ne male. Et paulo post. Ablata restituat et qui ad se – fraudis et criminis.</p> <p>Plerique medico nec volunt reddere honorem – qui male utitur. <i>cf AL 11.93 end etc, though no reported coll. begins as here.</i></p> <p style="text-align: center;"><i>In decretali Leonis pape tit. xxx</i></p> <p>Alienum clericum invito episcopo ipsius nemo – occasio relinquatur.</p> <p style="text-align: center;"><i>In Calcedonensi concilio tit. xiii</i></p> <p>Peregrinos clericos et lectores in alia civitate – penitus ministrare debere.</p> <p style="text-align: center;"><i>In concilio Africano tit. lvii</i></p> <p>Item placuit ut quicumque in ecclesia vel semel legerit – et ceteri episcopi.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ex concilio Carthag' capitulo vi</i></p> <p>Ut clericum alienum non concedente proprio – hostiarii retinent.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ex concilio Niceno tit xvi</i></p> <p>Quicumque temere aut periculose neque timorem – huiusmodi irrita comprobetur.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ex concil' Antioceno tit x...</i></p> <p>Nullus peregrinorum sine pacificis, id est commendacitiis epistolis suscipiatur.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ex concil' Calcidon' tit. x...</i></p> <p>Non licere clericum in duarum civitatum conscribi – huiusmodi gradu recedere.</p> <p style="text-align: center;"><i>Aug' ad Ieronimum de origine [anime?]</i></p> <p>Ad discendum quod opus est – quid doceat ignorare.</p> <p>Dominus in evangelio inquit ne contempneris – nativitatis in custodiam sui angelum delegatum.</p> <p>Potest contingere quod aliquis intermisso subdiaconatu – sunt a sanctis patribus. Locutus est Dominus ad Moysen et erit sacerdotis.</p>
		<p>Qe mg.:</p> <p style="text-align: center;"><i>Aug' libro II de civitate Dei</i></p> <p>Romani antiqui in stupro detectas veste – humana cubilia vindicabant.</p>

Book III

		<i>capitulatio: QeTbVmVo</i>
3. 1	EaLcPk*Oa*	
3. 2	Ea	
3. 3	EaLcOa	
3. 4	EaLcOa	
3. 5	AaEa	

3. 6	EaLcOa	
		Vp adds D 63 c 7
3. 7	Ea	
		Vp here inserts a string of Gratian excerpts
3. 8	Ea	
		Vp adds D 63 c 8
3. 9	EaOa	In Vp this is as D 63 c 5
		Vp here has further Gratian excerpts, ending with: <i>Innocentius</i> Quod pro necessitate temporis statutum – est usurpatio cf Ivo, Prologue
3. 10	EaLc	
3. 11	EaLc	
		Vp has four Gratian excerpts
3. 12	EaLc	
3. 13	Ea	
		Vc ² at foot of leaf, marked for insertio here: Si quis vult pontifex non tam vocabulo – pie vivere in Christo. III L 2.8.73
3. 14	EaLcMq(suppl in mg. Mq ³)	
3. 15	EaLc	
3. 16	EaLc	
3. 17	EaLc	
		Tc ² top of leaf here adds: <i>Cap. v ex concilio Toletano.</i> [C]um episcopus suam diocesim visitat nulli pre multitudine onerous sit, nec unquam quinquagenarium numerum evectiois excedat, aut amplius quam unam die quinquam basilicam remorandi licentiam habeat. BD 1.86; ID 5.192
3. 18	EaLc	
3. 19	EaLc	
3. 20	EaLc	
		Vp has here a string of excerpts from several sources
3. 21		
3. 22		
3. 23	Lc	
		Tc ² at head of leaf adds: <i>Ex concilio Triburario presente Arnulfo rege, cap. xxvi.</i> [R]elata est coram sancta sinodo querimonia plebium eo quod sint quidam episcopi nolentes ad predicandum vel ad confirmandum suas per annum parrochias circumire, qui tamen exigant ut mansiones quibus in profectiois uti debuerant alio pretio redimant qui parare debent. Que duplex infamia et negligentia et avaritia sancte sinodi horrore fuit magno, et statuerunt ne quis ultra exerceat id cupiditatis ingenium. BD 1.119, ID 5.341
3. 24		
3. 25	Lc	
3. 26		
3. 27	Lc	
3. 28	LcRf	
3. 29		
3. 30		
3. 31	Lc	
3. 32	Lc	
3. 33	Lc	

3. 34	Lc	
3. 35	Lc	
3. 36	Lc	
3. 37	Lc	
3. 38	Lc	
3. 39	Lc	
3. 40	Lc	
3. 41	Lc	
		Pt: <i>Iohannis pape</i> Pallii ^a namque usus inter cetera tante virtutis – firmus et rata... <i>cf Vp after 3.20</i> ^a <i>corr. fr. Pallei</i>
		Vp adds D 67 c 1 – mid-dp c 2, and D 70 c 2 and dp
3. 42		
3. 43	Lc*	
3. 44	EaLc	
		Pt: <i>Ex concilio Niceno cap. i</i> Si quis a medicis per langorem desectus est aut a barbaris abscisus, hic in clero maneat. Si quis autem se sanus abscidit, hunc et in clero constitutum abst... conveniet et deinceps nullum debere talium promoveri. Sicut autem hoc claret quod de his qui ... rem affectant audentque semetipsos abscidere dictum sit, sic eos quos aut barbari aut domini castraverunt inveniuntur autem alias dignissimi tales ad clerum suscipit regula.
		Vp adds D 55 dp c 12 – c 13
3. 45	Lc	
		Pt: <i>Gasii ad omnes episcopos cap. ii</i> Priscis manentibus institutis, que ubi nulla rerum vel temporum urget angustia regulariter convenit custodiri, eatenus ecclesiis que vel cunctis sunt destitute ministris vel usque adeo ut plebibus divina munera supplere non valeant inm...tis tam instituendi quam promovendi clericalis obsequii sic spatia dispensanda conced..mus ut si quis de religioso proposito et disciplinis monasterialibus eruditus ad clericale ...nus accedat - doceatur prestitisse devotio. <i>Ans. ded. 6.19 etc</i> <i>Idem cap. iii</i> Si de laicis quis ecclesiasticis aggregandus est – in gradibus subrogandis.
3. 46		
3. 47		
3. 48		
3. 49	Lc	
3. 50		
3. 51		
		Vp adds D 56 dp c 1
3. 52	Ea	Vp replaces c 52 with D 56 dp c 2, then adds cc 4-5, 7-8
3. 53		Vp: Urbanus scribit Batholomeo Turonensi archiepiscopo. Filii sacerdotum non prohibentur ab episcopatu, si cetere virtutes in eis inveniuntur <i>The rubric is from, D 56 c 13, but the text is as IP</i>
3. 54	Lc	
3. 55	Ea*Lc	
3. 56	Lc	
3. 57	EaLc	

3. 58	Lc	
3. 59	Lc	<p>Lh² gives three texts in right margin. They are only partially extant.</p> <p>...ci qui in adolescen ...a demonibus coga... obsessi ad superior... sacri regiminis gradum ascendere non possunt.</p> <p style="text-align: center;"><i>Gregorius de</i></p> <p>Maritum duarum matronarum post baptis... non ordinand... - pecuniam optulerit</p> <p style="text-align: center;"><i>Pius papa</i></p> <p>Communiter diffinimus ut nullus de his qui aut - ...antur ab incursu d..monum liberati</p> <p>Vo has widely variant text of the second half of the canon</p>
3. 60	Lc	
3. 61	Lc	
3. 62		
3. 63	EaLc	
3. 64		
3. 65		
		<p>Lk² (below 3.65 at bottom of folio):</p> <p style="text-align: center;"><i>Aug. in libro contra lxxvi hereses cap. xxxix.</i></p> <p>Maritum duarum post baptismum matronarum - magi pecuniam offert.</p>
3. 66	Lc	
3. 67	Lc	
3. 68	Lc	
3. 69	AaEaLc	
3. 70	EaLc	
3. 71		
3. 72	Lc	
3. 73	Lc	
3. 74		
3. 75	EaLc	
		Vp inserts D 63 c 20
3. 76	Ea*	
3. 77	Ea*Lc	
3. 78	Lc	
3. 79	Lc	
3. 80		
3. 81	EaLc	
3. 82		
3. 83	EaLc	
		Vp inserts D 74 complete, followed by C 1 q 1 c 122a and letters of Urban II and Paschal II and further excerpts
3. 84		
3. 85	Lc	
3. 86	Lc	
3. 87	EaLc	
3. 88	EaLcVp	
3. 89	EaLc	
3. 90	EaLc	
3. 91	Aa	
3. 92	EaLc	
3. 93	EaLc	
3. 94	Lc	

3. 95	AdEaLc	
3. 96	EaLc	
3. 97	EaLc	
3. 98	EaLc	
3. 99	EaLc	
3.100	EaLcPq* ²	
3.101	Lc	
3.102	EaLc	
3.103		
3.104	Lc	
3.105	EaLc	
3.106	EaLc	
3.107	EaLc	
3.108		
3.109	EaLc	
3.110	EaLc	
3.111	Lc	
3.112	Lc	
3.113	Ea	
3.114	Lc	
3.115a	Pt ³	
3.115b	EaLc	
		Vp: <i>Aug' Bonifacio</i> Consecratio hereticorum potius hereticum faciat <i>Pelagius</i> Si ipsum nomen consecrationis rationabili – non agnoscit ecclesia <i>Aug. contra Faustum. De utilitate credendi</i> Hereticus a veritate dissidet, scismaticus a pace ecclesiastica et catholica <i>Ambrosius</i> Hereticum constat esse qui Romane – ecclesie dissidet
3.116		
3.117	Ea	
3.118	Lc	
		Vp has excerpts from Gratian and elsewhere
3.119	Lc	
3.120	Lc	
3.121	Lc	
3.122	Lc	
		Vp adds C 1 q 3 c 6
3.123	Lc	
3.124	Lc	
		Vp adds C 1 q 3 c 13, insc. to c 14, text of c 15
3.125	Lc	
3.126	Lc	
3.127		
		Vp mg. adds C 1 q 1 c 20
3.128	EaLc	
		Vc ² at foot of leaf, with tie-mark: <i>Urbanus</i> Quicumque sine [sic] cupiditate parentum – nescisse dampnato.

² Pq has insc. but not text

³ Pt has the insc. but not the text

		<i>III L 2.9.12</i>
3.129	EaLc	
3.130	Lc	
3.131	Lc	
		Pt: <i>Iohannes diach' R' ecclesie</i> Neminem scismaticorum iam revertentium sine cautione iuratoria Gregorius suscipere satagebat.
3.132	Lc	
3.132bis	LcVp	
		Vp: <i>Nicholaus Bulgarorum ad consulta c. lxx</i> Consulendum esse decernitis utrum presbiterum – illud est reservandum <i>below 5. 12; D 28 c 17</i> <i>Item c. lxx</i> Sciscitantibus vobis si a sacerdote – que vincit mundum <i>below 5. 13</i> <i>Greg in omela (corr. fr. –elii)</i> Ingrediuntur electi** - et ipsa in cloacam descendit
3.133	Lc	
3.134		
3.135	Lc	
		Vp adds D 27 c 8, D 28 c 2
3.136	EaLc	
3.137	EaLc	
3.138	EaLc	
3.139	EaLcOa*	
3.140	LcOa*	
3.141	Lc	
3.142	EaLc	
3.143	Lc	
3.144	EaLc	
3.145	Lc	
3.146	EaLc	
3.147	Lc*	
3.148	AaLc	
3.149	Lc	
3.150	Lc	
3.151	EaLc	
3.152	Lc	
3.153		
3.154		
3.155		
3.156		
3.157		
3.158		
3.159	Lc	
3.160	Lc	
		Vp: <i>Leo cap. iii</i> Scimus quosdam turpis lucri cupiditate – oportunitas adimatur <i>Idem cap. iiiii</i> Idem etiam duximus premonendum ut – recipere valeamus <i>Trip 1. 43. 6-7, ID 6. 65-6 (beg. var.)</i>

3.161		
3.162	Lc	
		PtSk: <i>Augustinus super Iohannem</i> Quicquid inhoneste venditur iniuste emitur
3.163	Lc	
3.164	Ea*Lc	
3.165	EaLc	
		Pk: Si servus per ignorantiam ordinatus fuerit – deponatur Domino reddatur. [<i>i.e. rubric to c 164 treated as distinct cap.</i>] <i>Novellarum constitutio v cap. xiii</i> Si servus ordinatus fuerit sciente et non contradicente domino, liber maneat. Si ignorante domino intra annum liceat probare et servum suum recipere– servitio redigatur <i>Insc. and rubric to c 166, with rubr. treated as distinct cap.</i>
3.166		
3.167	Lc	
3.168	Lc	
3.169	Lc	
3.170		
3.171		
3.172		
3.173	Lc	
3.174	Lc	
3.175		Qe mg. adds in mid-text (tied to Hilarios, Macharios): Et ut ad scripturarum auctoritatem redeam, noster princeps Helias, noster Heliseus, nostri duces filii prophetarum, qui habitabant in agris et solitudine, et faciebant sibi tabernacula prope fluenta Iordanis. De his sunt et illi filii Rechab qui vinum et siceram [?] non bibebant, qui morabantur in tentoriis, qui Dei per Ieremiam voce laudantur, et promittitur eis quod non deficiat de stirpe eorum vir sanctus coram Domino. <i>Hieronimus ep. 58.5 (the material source for ID, IP) CSEL 54(1). 534</i>
3.176	Ea*Lc	
		Wd² in mg.: Sciendum quod Urbanus papa statuit ut quicumque regularis ordinis sui oblitus, se apud Cystercienses receperit, et post hec penitentia ductus resilire voluerit, ut in signum prevaricationis semper amodo gugullam super superpellicio ferat.
3.177	Ea	
3.178	Lc	
3.179	EaLc	
3.180	Lc	
		Vp has a string of excerpts, all but one from Gratian
3.181	Ea*LcVp	
3.182	EaLc	
3.183	Ea	
3.184	EaLc	
3.185	Lc*	
		Vp adds C 20 q 4 c 1, C 19 q 3 c 8 to mid c 10
3.186	EaLc	
3.187	Lc	
3.188	Lc	
3.189	Lc	
3.190	EaLc	
3.191	EaLc	

3.192	Lc	
3.193	Lc	
3.194	LcSe	
3.195	Lc	
3.196	Lc	
3.197	EaLc	
3.198	EaLc	
3.199	EaLcPt	
3.200	EaLcPt	
3.201	EaLcPk	
3.202	EaLc	
3.203	EaLc	
		<i>For Vp see below after 3. 215</i>
3.204	Lc	
		<i>For Vc see below after 3. 215</i>
3.205	Lc	
3.206	Lc	
		<i>For MgWa see after 3. 215</i>
3.207	Lc	
3.208	EaLc	
3.209	Lc	
		<i>for Ed, and Qa's insertion in mid c209 see after 3.215</i>
3.210	Ea*Lc	
3.211	Lc	
3.212	Lc	
3.213		
3.214		
3.215	Lc	
[3.215A, qv]		EgLk² (<i>in marg. with tiemark</i>) MoPcTcVt add here, MgWa after 3.206, Ed after 3.209, Qa in mid-3.209, Ra² at head of leaf, Sk after 7.90, Vc² at foot of leaf, Vp after 3. 202, JaLcOc at end of 8: <i>Innoc' papa Victricio Rothomagensi episcopo</i> Que Christo spiritualiter nubunt, si postea - humanas nuptias transmigravit? <i>ID 7.17 var.] C 27 q 1 c 10</i>

Book IV

		<i>capitulatio: QeTbVm</i>
4. 1	EaLcPk	Vp: <i>Constitutio Valentiniani imperatoris, Imper. Val. a. omnibus sub imperio eterne urbis Romeeubique terrarum de gentibus</i> Certum est et nobis et imperio – agnoscat universitas (Datum viii yd' Iulii R. Val' aug. in mg.) <i>Dd 1. 311a, and end</i>
4. 2	Lc	
4. 3	EaLc	
4. 4	EaLc	
4. 5	EaLc	
4. 6	Lc	
4. 7	Ea*Lc	
4. 8	EaLc	
4. 9	EaLc	
4. 10	EaLc	

4. 11	EaLc	
4. 12	EaLc	
4. 13	EaLc	
		Vp adds a string of excerpts from Gratian and elsewhere
4. 14	EaLc	
4. 15	Lc	
4. 16		
		Vp: <i>Iulius orientalibus</i> Vellem vos ut coram concilio – episcopos dampnari <i>III L 1 11. 4; AL 2. 45a</i> <i>Idem ad eosdem c. Niceni concilii</i> Prime sedi evocandorum generalium synodorum – sunt institutis <i>III L 1. 11.2; AL 2. 26a</i>
4. 16A	AaLcBrant	
4. 17	Lc	
4. 18	Lc	
4. 19	Lc	
4. 20	Lc	
4. 21		
4. 22	Lc	
		Vp adds six excerpts
4. 23	EaLc	
4. 24	Lc	
		Vp: <i>Anacletus</i> Illi autem qui metropolitani a beato – predicatoribus acceperunt <i>Dd 1. 62; AL 6. 102</i>
4. 25 ⁴	Lc	
4. 26	Lc	MgRa²Vo add. last sentence: Similiter si aliquis episcoporum metropolitanum suspectum habuerit, apud primatem dioceseos aut apud hanc apostolicam sedem audiatur
		Be: In aliis civitatibus tantum agimus quod ad ecclesiam pertinet quantum vel nos permittunt vel nobis imponunt earundem civitatum episcopi fratres et consacerdotes nostri. <i>Aug. ep. 34, CSEL 34.26; cf Pr a 27</i>
4. 27	EaLc	
4. 28	LcRa*	
		<i>For EdQa see after 4.30</i> Lk: <i>Ex concilio Toletano capitulo octavo</i> Igitur si clerici aut monachi inventi fuerint - amittant gradum <i>Ex concilio Calced' c. xviii</i> Si qui ergo clerici - gradu abicantur
4. 29	EaLc	
		Qa: see after 4.30 Ra here, Vc² in mg. Id etiam placuit – de ecclesie communione pellatur. <i>C Agde c.8, Ctp 2.28.7</i> Vp here has numerous additions from Gratian and elsewhere

⁴ MgVp here end (with ID 5.54): Similiter si quis – sedem audiatur

4. 30		
[4.35B, qv]		MgWa here, in mg. Ra²Vc² , Qa as 4.29A, Eg as 4. 33B, Tc as 4.35B, Vt as 4.31B: <i>[Ex concilio Calcedon' cap. xviii]</i> Si qui ergo clerici vel - proprio gradu abiciantur. <i>ID 12.87] +C 11 q 1 c 23</i>
[4.35A, qv]		MgWa here, in mg. Ra²Vc² , EdLkQa as 4. 28A, Eg as 4. 33A, Tc as 4. 35A, Rf as 4. 31A, as 4.31A Vt : <i>[Ex concilio Toletano cap. viii]</i> Igitur si clerici aut monachi inventi - proprium amittant gradum. <i>ID 12.88] +C 11 q 1 c 24</i>
4. 31		Rf : see after 4.30
4. 32	Lc	
4. 33	Lc	
		Eg : see after 4.30 (2 canons)
4. 34		
4. 35	EaLc	
		Tc : see after 4.30 (2 canons)
4. 36		
		Qe mg.: <i>Cyprianus Rogatiano</i> Dominus noster Ihesus Christus rex et iudex – falsos sacerdotes ipse tal' extitit. <i>ID 5.355; Ctp 3.9.15; D 93 c 25a</i> Vp mg.: Et post pauca. nec in suspitione debet venire fidelis homo ut dicat aut faciat ea que pati non vult, quia omnis suspicio potius est repellenda quam approbanda vel recipienda <i>as ID 5. 243a end</i>
4. 37	Lc	
4. 38	Lc	
4. 39	EaLcVo	
		Qe mg.: <i>Ciprianus ad Pupianum</i> Scire debes episcopum in ecclesia esse – se esse confidit. <i>ID 5.360-1; Ctp 3.9.17-18</i>
4. 40	EaSg	
		Qe mg.: <i>In decr' Anacleti cap. iii</i> Sententia Cham filii Noe damnantur – sed deridenda monstrav' <i>AL 3.37 as here; widely elsewhere, usually fuller;</i> Vp² (lower mg): <i>Aug. De immortalitate anime. De soliloquiis</i> Quod presumunt prelati non debere – peribe de malo.
4. 41	Ea*Lc	
4. 42	AaEaLc	
4. 43	AaLcCa*Sg*	
4. 44	EaLc	
4. 45	Ea	
4. 46	EaLc	
4. 47	Ea*Lc	
4. 48	Lc	
4. 49		

4. 50	EaLc	
4. 51	Ea*Wc*	
4. 52	Wc	
4. 53		
4. 54		
4. 55a	Lc	
4. 55b	Lc	
4. 56		
4. 57		
4. 58	Aa	
4. 59		
4. 60		
		<p>Ea² adds at foot of leaf: Gr. Unusquisque superbus rector totiens ad culpam apostasie dilabitur quotiens preesse hominibus ...lectatur. <i>Greg. Moralia in Iob, CCSL 143B (1985), 1227</i></p> <p>De humilitate potest dici, Non sum qui fueram, periiit pars maxima nostri <i>Maximiani elegiae, 1 line 5, ed. Petschenig, 1.</i></p>
4. 61	Aa	
4. 62		
		<p>Vp:</p> <p style="text-align: center;"><i>Anacletus</i></p> <p>Deteriores sunt qui doctores vitam – extorres fiunt</p> <p style="text-align: center;"><i>Concil' Calcidonense</i></p> <p>Clericos aut laicos accusantes episcopos – estimationis opinio</p> <p style="text-align: center;"><i>Adrianus papa</i></p> <p>Si quis contra suam professionem – laicus anathematizatur</p>
4. 63		
4. 64		
		<p>Be:</p> <p style="text-align: center;"><i>[lacuna for insc.]:</i></p> <p>Ipsa pietas, veritas, caritas nos non permittit contra Cecilianum eorum hominum accipere testimonium quos in ecclesia non videmus, cui Deus perhibet testimonium. Qui enim divina testimonia non secuntur, pondus humani testimonii perdidierunt. <i>AL 12 .60a (and elsewhere)</i></p>
4. 65		
4. 66		
		<p>Be:</p> <p style="text-align: center;"><i>Calixtus papa</i></p> <p>Non legitime coniunctus vel absque dotali titulo ac benedictione sacerdotis copulatus sacerdotes vel legitime coniunctos criminari, vel in eis testificari, minime potest, quoniam omnis certa macula pollutus infamis est, et accusare supradictos non permittitur. Non solum ergo hi reiciendi sunt, infames efficiuntur, set etiam omnes consentientes. Similiter de raptoribus vel eis qui seniores impetunt fieri censemus. Hos vero seculi leges interficiunt set nos misericordia preeunte sub infamie nota ad penitentiam recipimus. Ipsam quoque infamiam qua aspersi sunt delere non possumus sed animas eorum per penitentiam publicam et ecclesie satisfactionem sanare cupimus. [quia manifesta peccata non sunt occulta correctione purganda <i>add in mg.</i>] <i>H 140; ID 9. 23</i></p>
4. 67	Lc	
4. 68		

4. 69	Vp	
4. 70	Vp	
4. 71		
4. 72	EaWd	
4. 73	EaLc	
4. 74	Lc	
		Ea² adds at foot of leaf: <i>A. III Winton' episcopo.</i> Innotescat sollicitudini tuae.... (JL 14156). An inserted slip (s. xiii) begins: Nullus introducatur personaliter
4. 75	Lc	
4. 76	Lc	
		Vp: <i>Alexander papa</i> Talionem recipiat qui fratribus foveam parat
4. 77		
4. 78	LcMq (suppl. Mq ²)	
4. 79	Lc	
4. 80		
		Be: <i>[lacuna for insc.]</i> Accusatoris alia persona est, alia defensoris, alia intercessoris, alia iudicis, de quorum propriis officiis nimis longum est disserere, et tamen defensor ab intercessore plurimum distat. Nam ille diluendis vel obtegendis criminibus operam maxime impendit, intercessor autem etiam cum de culpa constat pro pena removenda vel temperanda curam gerit.
4. 81	Lc	
		Vp: <i>Honorius aug' quat' et Eutichyano consulibus</i> De persona episcopi Stephani hoc – sententie mereatur <i>Dd 3. 97 end</i>
4. 82		
4. 83	AaAdBdCbCcEaFcKaLb LcLdLjObOcOdOeOfPd PfPtPwVoVqWaZa	<i>See text for the complexities here</i>
4. 84	Sd	<i>Do.</i>
4. 85		<i>Do.</i>
		<i>VcVp: see after 4. 88</i>
4. 86		
4. 87a	Lc	
		<i>EgLgMg: see after 4.88</i>
4. 87b-8	BbEgLgSIVo*	
4. 88		
[4.88A, qv]		EdLh²QaTc here, after 4. 87a EgLgMgVtWa , after c 85 Vc² (with tie-mark) Vp ; marginal addition in Lk²Ra ; pt only after 97 Mo : <i>Ex concilio Triburiensi, cap. x.^a</i> Nobilis homo vel ingenuus si in – ferro se expurget. ^a Ex – x om. Vc <i>BD 16. 19; C 2 q 5 c 15</i>
4. 89		
4. 90-1		
4. 92	Sl	Vp continues after impetere: ut apostolus dicit, Spiritualis autem iudicat omnia, ipse vero a nemine iudicatur.
		Sl: <i>In decretis Calisti pape cap. iii</i>

		Testes per quamcumque scripturam quamvis humilis servulusque persona sit testimonium dicere, nec de qualibet re actione vel inscriptione impetrare Christianum.
4. 93		
4. 94	EaLcMg	
		Vp: <i>Alexander in epistola prima</i> Omnis confessio que fit ex preiudicio – quemquam iudicare
4. 95		
4. 96		
4. 97		
		Mo at foot of leaf: Si vero in furto – expurget (<i>see above, after c 48</i>)
4. 98		
4. 99	Lc	
		Be: Qui accusare volunt probationes habere debent cum neque iuris neque equitatis ratio permittat ut aliorum instrumentorum inspiciendorum potestas fieri debeat. Actore enim vero non probante reus qui convenitur etsi nichil ipse prestarit optineat. Actor quod ⁵ asseverat probare se non posse profitendo reum necessitate monstrandi contrarium ⁶ abstergit cum per rerum naturam factum negantis probatio nulla sit.
4.100		
		Be: Res alienas possidens licet iustam causam nullam habeat tenendi non nisi suam intentionem implenti restituere cogitur.
4.101		
		Be: <i>Petronio vicario Hispanorum</i> Vitia possessionum a maioribus contracta perdurant et successorem auctoris sui culpa comitatur.
4.102		
4.103-4	Lc	
4.105	Lc	
4.106	Lc	
		Vp: <i>Fabianus</i> Si in rebus secularibus suum – tribuatur equitati
4.107		
4.108		
4.109	Lc	
		Vp: <i>Iulius papa</i> Neque in re dubia certa – habitum teneatur <i>Stephanus papa</i> Accusatus accusatori non respondeat priusquam – abluenda crimina
4.110	Lc	
		Ra: Legimus quia Moyses querelas populi semper ad Dominum tabernaculum ingressus referebat, et iuxta quod Dominus imperabat iudicia proponebat, nos nimirum instruens ut non ex corde nostro sed ex precepto divino condempnationis vel

⁵ *corr. fr. quo*

⁶ *non add. and canc.*

		iustificationis sententiam proferamus. <i>BD 16.1b; AL 13.25b (etc); C 11 q 3 c 70b</i>
4.111		
4.112		
4.113		
4.114		
4.115		
4.116	AaLc	
		Ra: <i>Augustinus</i> Unus ex vobis me traditurus est. Bene dixit ex vobis, et non ex nobis. Ex vobis enim est a quibus per iudiciariam potestatem confessus aut convictus exclusus, non a me qui nullius indigeo argumentis et omnia certissime novi separatus et divisus est. Tale est ac si diceret, Et si ego per occulti iudicii sententiam eum dampnatum habeo, vos tamen adhuc illum per tolerantiam sustinete. <i>183T 98.4; IHL 2.33.60; +C 2 q 1 c 6</i>
4.117	Lc	
		Be (without a break): Simile quid scribit Nicholaus papa Karolo regi. Que Lotharius rex vester nepos operatur, accusatione non indigent. Manifesta sunt quippe in eo opera carnis, que sunt fornicatio et immunditia. <i>cf AL 12. 34b</i>
4.118	Lc	
		Vp: In sancto concilio decretum ut presbiteri suos plebesanos accusare et testimoniare possunt, si autem neglexerint sui gradus periculo subiacebunt
4.119	Lc	
4.119A ⁷	AaLgMgQa*WaWc and Brant	
[4.119B qv]		EdEgLg²Lh²Lk² (both in marg. with tiemark) MgQaTcWa: <i>Ex concilio Maguntino.</i> In sancto concilio decretum est - periculo subiacebunt <i>BD 16.7, C 2 q 7 c 7</i>
		FcOe: <i>Simmachus papa in actione quinte sinodi.</i> Nullatenus oves pastorem suum -- feriendi estimentur <i>PL 130.1021</i>
4.120	Lc	
4.121	Lc	
4.122	Lc	
4.123	Lc	
4.124	Lc	
4.125	Lc	
4.126	Lc	
4.127		
		Lh² adds texts in margin. Only partially extant: Nota. Euticianus. Nam - pregrav.... contumacia ... obtemperare... - episcoporum donec obtemperet (compare Vo 4.132a)
4.128	Lc	
4.129	Lc	

⁷ See above n. **, and 4.104 above.

		Ea² adds at foot (fos 45v-6): <i>De his qui causa subterfugii discipline appellant. Religiosum a correptione sui prelati non posse appellari. Abbati sancti Petri super Divam.</i> Ad nostram noveris audientiam – corrigas et castiges. <i>JL 13864</i>
4.130	Lc	
4.131	Lc	
4.132	Lc	
		Vo: <i>Ex conc' Palensi cp. ii</i> Qui iudicibus communi assensu electis consentire distulerit, nullus ei communicet donec obtemperet. Vp adds a string of Roman law excerpts.
4.133	Lc	
		Vp adds further Roman law excerpts, ending with: <i>Quod appellans a nemine debeat iudicari</i> Gregorius servus servorum Dei omnibus episcopis per diversas provincias constitutis. Divinis preceptis et apostolicis saluberrimis – inferre presumant
4.134	LcVp	
		Lh² adds texts, only partially extant. discipline... Religiosum ... sui prelati ... posse appellare ◊ ◊ papa. ◊ ◊ sancti Petri fr...nostram no.. - corrigas et castiges
4.135	Lc	
		Be: <i>Ivo Carnotensis ecclesie minister Iohanni eadem gratia Aurelianensi episcopo salutem.</i> De presbitero – nulla excusat ignorantia <i>Ivo ep. 162; cf below Pr app. a 28</i>
4.136 ⁸		
		Pt: <i>Simacus papa in actione v sinodi, in ea post consulatum Avveni</i> Nullatenus oves pastorem – rite reprehendi estimentur <i>cf after 4. 119 above</i>
		Wc: <i>Anchiritane concilium</i> Vicarios episcoporum quos Greci corepiscopos dicunt non licet presbiteros vel diaconos ordinare. Sed nec presbiteris civitatis sine episcopi precepto amplius aliquid iubere, vel sine auctoritate literarum eius in unaquaque parrochia aliquid agere. Quod si prevaricari ausi fuerint, constituto deponi eos et dignitate qua preediti sunt debere privari. <i>Can' Africanum</i> Ut episcopus vilem subpellectilem et mensam ac victum pauperem habeat et dignitatem sue auctoritatis fide et vita meritis querat. Eorum qui pauperes opprimunt dona a sacerdotibus refutanda. <i>Can' Agatenses</i> Clerici qui comam nutriunt ac barbam ab archidiaconis etiam si noluerint inviti detondantur.

⁸ Pt treats 4. 136 as 5. 1

--	--	--

Book V

capitulatio: QeTbVm

Pt:

Simacus papa in actione v synodi in ea post consulatum Avieni
Nullatenus oves pastorem suum pro quacumque – reprehendendi
estimentur.

cf after 4.119 above

Haimo in epistolam ad Romanos

In quantum homo non offendit Deum – ne animam perdet. [*Ier. presbiter <ad> Eustacum ad Ephesum*] Servus non audiat dominum carnalem – voluerit imperare. Et paulo post. Conditionum moderate precepta constituit ut – et nefanda precipiant.

Idem eisdem ad Tytum

Si bonum [*repeated and canc.*] autem preceptum imperator et preses – contra Deum non sunt

Aug' de verbis Domini lx capitulo

Qui autem resistit potestati Dei ordinationi – si comeditur occidunt.

Gr' in Moralibus libro ultimo

Sciendum est quia per obedientiam malum – agitur intermitti.

Quid faciendum sit si tumultu agitur concilium. Ex concilio Tolet' ca...

Quicumque in conventu concilii he que sunt premissa – excommunicationis sententiam perferat.

Gr' Iohanni defensori de Romanis legibus

Sententia que sine scriptura profertur nomen sententie habere non mereatur.

Eutitianus papa

Si episcopus aut abbas iubet monacho suo pro hereticis mortuis missam cantare, non obediat eis.

Ex concil' Agathensi cap. v

Si quis de clericis documenta quibus ecclesie – pari sententia feriat.

Ex decr' Felicis pape cap. xx

Dum Romanam appellaverunt ecclesiam aut ab ea se – pontificis auctoritate finiatur.

Marcellinus papa cap. iii

Quecumque contentiones inter Christianos orte fuerint ecclesiasticis viris terminentur.

Leo papa Rustico Narbonensi in epistola cap. xxii

Si habent causam que negligere forte – quam forense iudicium.

Excepta Aug' de c. can. ex concilio Tolet'

Sepe principes contra quoslibet maiestatis – perdat proprium gradum.

Leo episcopis Mauretanie Cesariensis

Causam quoque Lupicini episcopi illic iubemus – posset subiacere sententie.

Si decisio clericorum uni perti displicuerit – cuiuslibet persona pulsetur [*corr. fr. –entur*]

Ex concil' Carthag'

Eum qui frequenter litigat et ad accusandum – gravi examinatione recipiat.

Ex concil' Carthag'

Ut episcopi accusatores fratrum excommunicent et si – non ad clerum.

Ex concil' Africano cap. xcvi

Ad accusationem non admittantur histriones aut – licentia non neganda.

Ex concil' Carthag'

Irrita erit sententia episcopi nisi clericorum suorum presentia confirmetur.

Ex concil' Terracon'

Nullus sacerdotum vel clericorum more secularium – se noverit degradandum.

Sytus papa orientalibus

Quod mandastis ut scriberem vobis qualiter – negetur pro pietate ecclesie.

5. 1

5. 2

Lc

5. 3

Lc

5. 4

Lc

5. 5

Lc

EdMgVc²VpWa: *see after 5.6*

Be:

Qualiter de infamato presbytero ex auctoritate maiorum tenemus tue dilectioni mandamus, et sicut sanctus Gregorius decrevit. Si mala fama ex similitudine per parrochiam de presbytero extitit, et accusatores ac testes legales defuerint, ne contra apostolum infirmorum corda de mala fama presbyteri percutiantur, et ne vituperetur ministerium nostrum, neque securiores presbyteri existentes licentius in peccatum labantur, secundum decreta maiorum cum denominatis sibi vicinis presbyteris vii quos scimus nolle periurare sacramento famam suam purget. Si autem denominatos a nobis sibi presbiteros ad famam suam purgandum habere nequit et alios secum ad iurandum conduxerit quoniam experti sumus quosdam ad invicem conspirasse ut reputati mutuo in sua purgatione iurent sicut et presbyteri pleni iniqua cogitatione adversus Susannam conspiraverunt presbyteri qui in purgatione infamati sacerdotis se una cum eo ad iusiurandum offerunt examinationem iudicii per advocatum infamati presbyteri recipiant et in sacramento se Deo non perdant. Sicut quosdam hinc iam revocatos comperimus. Invocatio autem super eum qui ad iudicium exit talis habetur. Quod ipse presbyter talem

Migne no.	Omitted in	Added canons	34
		accessum et frequentationem et cohabitationem et actionem contra sacros canones non habuerit unde mala suspitio et inconueniens sacerdoti fama merito posset exire. <i>An extract from Hincmar, ep. 34 in PL cxxvi 253-4. ID 6. 420 (Ctp 3. 10. 11). C 2 q 5 c 16 all have Si mala fama – famam suam purget only.</i>	
5. 6	EaLc	EgLgQa here, after 5 in EdMgVp , in mg. Ra² : <i>Ex dictis Augustini.</i> Nemo amplius in ecclesia - peccator honoratur <i>BD 1. 209, cf D 83 c 2</i>	
5. 7-8	Lc		
5. 9			
5. 10	Lc		
5. 11			
5. 12	Vp		
5. 13	Vp		
5. 14	Lc		
5. 15	Lc		
		Vp: <i>see after c 17</i>	
5. 16	Lc	<i>for Wa see after 5. 17</i>	
5. 17			
[5.17A, qv]		EgLgMgQaVc² here, in Ed after c 19, in mg. Ra² , in Vp after c 15, in Wa after 5.16: <i>Ex concilio Agathensi, cap. viii</i> Si quis discernit presbiterum coniugatum - abstinet, anathema sit. <i>BD 3. 75, ID 2.128, D 28 c 15. The inscriptions vary</i>	
5. 18	LcLhVp		
5. 19	LcLh		
		<i>For Ed see after c. 17</i>	
5. 20	Lc		
5. 21	Lc		
5. 22			
5. 23	Lc		
5. 24	Lc		
5. 25	Lc		
5. 26	Lc		
5. 27			
5. 28	AaLc. AbAdBdBeCaCbDbEaK aLbLdLfLjObOcOdOePf PwSdSgVtVqWbZa all <i>lack much of 28a, Pf lacks part of 28b</i>		
5. 29-30			
5. 31	Lc		
5. 32	LcVc*(<i>rest added later</i>)		
5. 33-7	Lc*		
5. 38	Lc		
5. 39	Lc		
5. 40	Lc		
5. 41	Lc		
5. 42	Lc		
5. 43	Lc		
		Ra (<i>cf Vc after 5. 52</i>): Pacta que turpem causam continent non sunt observanda. <i>ID 16.165a; Ctp 3.29.105d</i>	

Quod turpi ex causa promissum est, veluti si quis homicidium vel sacrilegium se facturum promittat non valet.

ID 16.190; Ctp 3. 29.123

5. 44 Lc
5. 45 Lc
5. 46 Lc*
5. 47 Lc
5. 48 Lc
5. 49 Lc
5. 50 Lc
5. 51 Lc
5. 52 Lc

Vc² *in foot of leaf with tie-mark (cf Ra after 5. 43 above):*

Liber Pandectarum

Pacta que tempore [*sic*] causam continent non sunt observanda.

ID 16.165a; Ctp 3.29.105d

Liber Institutionum

Quod turpi ex causa promissum - promittat non valet.

ID 16.190; Ctp 3. 29.123

5. 53 Lc
5. 54 Lc
5. 55 Lc
5. 56 Lc
5. 57 Lc
5. 58

Qe mg.:

Aug' libro iii de civitate Dei

Inter secundum et postremum bellum Cartaginense lata est – cogitari potest ignoro.

5. 59 LcVp(Wc)¹
5. 60 Lc*
5. 61-5 Lc*
5. 66 Lc
5. 67-8 Lc
5. 69 Lc*
5. 70 Lc*
5. 71
5. 72
5. 73
5. 74
5. 74bis Lc
5. 75 Lc
5. 76 Lc

BeShSj (Be *with marginal note*, Ab hoc loco usque Clementi... aliis decretis) *insert here:*

[]t nullus preter episcopum clericis - quod si quis fecerit anathema sit

C. Poitou (1100) cc 1-15

Leges nequaquam appellant investituram – nostrorum comprobamus sententiis

De decimis et altaribus que laici iniuste – tenenda precipimus

C. Poitou (1100) c 16

Anno dominice incarnationis MC^a Ind. xii dominus papa

¹ Wc has a capital 'C' and then only a lacuna.

Calixtus Tolose – et totius assensu concilii approbata sunt.

^a *sic*

Sanctorum patrum vestigiis insistentes – careat dignitate

Nullus in archiepiscopum (*sic*), nullus in prepositum – diaconus ordinetur. Primitias, decimas, oblationes et cimiteria – penitus interdiciamus. Qui vero pertinaciter ista presumpserit ab ecclesie liminibus tanquam sacrilegus arceatur

Eos qui religionis speciem simulantes – vinculo donec resipuerint innodamus

Liberos homines clericos seu laicos – servitutis addicat.

Nullus clericorum pro ecclesiasticis – laicis compellatur

Nullus episcopus nullus presbiter – venditores pretium exigatur

Si quis ecclesiastice militie titulo insignitus – digna satisfactione correxerit

C Toulouse (1119) cc 1 - 10

Placuit ut si quis de alterius monasterio – neque prepositus perseveret

De Priscillianistis qui se ab esu – in nostra societate recipimus

Ive Dei gratia Carnotensis ecclesie minister dilecto sibi in Christo fratri Cadarico salutem. In litteris tuis continetur – ex ratione et auctoritate respondeo. Valet

For these interpolations, found in the mss containing the 'Appendix Seguntina', see Fransen, Rivista espanola de derecho canonico xlv 31-4; Linehan in BMCL x (1980) 39-42; Bernal Palacios in MIC C x (1997) 923-52

Vp: *Ex constitutione lxxiii cap. i. Qui cum clerico litigium habet episcopum ipsius adeat*

Si quis cum clerico litigium habuerit – causis habentibus
C 11 q 1 c 45

In nulla transferatur persona res in litigio posita ante [cognitionis eventum]. Unde Gelasius papa Quingiesimo episcopo

Quia res in litigio posita - tamen submotis

Ctp 1. 46. 24; C 16 q 1 c 50 (rubric as here)

[long lacuna follows]

5. 77

Lc

Vp:

Quare ecclesia super unum edificatur. Ex epistola Cypriani ad Antonianum

Unde in libris de ecclesie catholice unitate. Loquitur Dominus ad Petrum –prevaricatione corrumpat

Dd 1. 277; cf C 24 q 1 c 18

Wc mg. add.: Idem in tractatu evangeliorum dicit, Illi soli habent ligandi et solvendi potestatem sicut sancti apostoli qui illorum exempla semel cum doctrina tenent. Item ex dictis Origenis. Hec

			potestas soli Petro concessa est et imitatoribus Petri.
5. 78-81	Lc		Vp: <i>Simplicius papa</i> Privilegium meretur amittere qui permissa sibi – abutitur potestate <i>Dd 4. 338 (insc. as here); cf AL 4. 3; C 11 q 3 c 63 (but neither explains the insc.)</i>
			<i>Aug. ad Ausilium episcopum</i> Illud plane non temere dixerim – possit aut solvere <i>Dd 4. 75-7</i>
5. 82	Lc		Vp: <i>after c 90 and add. cap. there</i>
5. 83	Lc		
5. 84			
5. 85-6	Lc		Be: Clericus professionem suam etiam habitu et incessu probet et ideo nec vestibus nec calciamentis decorem querat. <i>C. Carthage IV c 45; H 305a; M 346; Trip A 2. 18. 45;</i> <i>AnsL A' 7. 205; Caes. 4. 109b (etc); D 41 c 8</i>
			Clerici qui comam nutriunt ab archidiacono etiam si noluerunt inviti detondantur. Vestimenta vel calciamenta etiam eis nisi que ad religionem deceant habere non liceat. <i>C. Agde c.20; H 333b; M 402; Trip A 2. 28. 18; Caes. 8.</i> <i>44a etc; D 23 c 22</i>
			Irrita erit episcoporum donatio vel venditio vel commutatio rei ecclesiastice absque coniventia ² et subscriptione clericorum. <i>C. Carth. IV c.32; H 304b; M 345; Trip A 2. 18. 31; above 2 .86</i> <i>(as BD 3.170); AnsL A' 7. 192 etc; C 12 q 2 c 52</i>
5. 87			
5. 88	Lc		
5. 89			Wc mg. <i>Iheronimus</i> Michi inquit ante presbiterum sedere non licet, illi si peccavero licet me tradere Sathane in interitum carnis ut Spiritus salvus sit in die Domini. MgWa: <i>see after 5.90</i>
5. 90	Lc		EgLgQaVp <i>here, after 89A MgWa:</i> <i>[Ex concilio apud Compendium, cap. v]</i> Placuit etiam pro communi utilitate et - alter episcopus excommunicaverit <i>ID 14. 82; C 6 q 3 c 4</i>
5. 91	Lc		
5. 92			
5. 93	Lc		
5. 94			
5. 95	Lc		Ea <i>here adds at foot of leaf:</i> <i>Alexand. III Rectrodo Rothomag. archiepiscopo.</i> Quoniam quesitum est a nobis – debet reverti. Dat' Tuscl' v id' Octob. <i>JL 13583</i>
5. 96	Lc		

² *over an erasure.*

Migne no.	Omitted in	Added canons	38
5. 97	Lc		
5. 98	AaLc		
5. 99	Lc		
5.100	Lc		
5.101	Lc		
5.102	Lc		
5.103	Lc		
5.104	Lc		
5.105	Lc		
5.106	Lc		
5.107	Lc		
5.108-9			
5.110	Lc		
5.111	LcWc		
5.112			
5.113	Lc		
		Vp:	
		<i>Ex decretis Symachi pape</i>	
		Simachus. Sancimus ut quicumque immemor aut – episcopi possidere.	
		<i>Item</i>	
		Generaliter statuimus ut quicumque res – anathemate feriantur	
		<i>Item Pius papa. Sacrilegii crimen incurrit qui predia ecclesiae invadit</i>	
		Predia divinis usibus tradita quidam – sacrilegus iudicetur	
		<i>Urbanus episcopus Christianis omnibus</i>	
		Res ecclesie fidelium oblationes appellantur – baratri labantur	
		<i>Lucius episcopus omnibus episcopis</i>	
		Omnes ecclesie raptores atque facultatum – consentientes comprehendit	
		<i>Ex dictis Apollonii. Raptorem vel furem non facit necessitas</i>	
		Discipulos cum per segetes transeundo – hoc fecerint	
		<i>III L 3.8.29: De cons. D 5 c 26</i>	
		<i>Item Ier. Non necessitas sed voluntas perseverantiam facit</i>	
		Quicquid enim necessitate fit, cito – arripitur perseverat	
		<i>III L 3.8.30; De cons. D 5 c 27</i>	
5.114	Lc		
5.115	Lc		
5.116	Lc*	Wc (mg.):	
		<i>Augustinus</i>	
		Hereticus est qui temporalis commodi et maxime glorie principatusque sui gratia falsas av novas opiniones vel gignit vel sequitur.	
5.117	LcVc* (<i>beginning added later</i>)		
5.118	LcLm; <i>supplied with tiemark Lm²</i>		
5.119	Lc		
5.120	LcOa		
5.121	Lc		
5.122	Lc		
5.123	Lc		
5.124	Lc	Wc (mg.):	
		<i>Augustinus ad Auxilium episcopum.</i>	

Si quisquam, inquit, fidelium anathematizatus fuerit iniuste, ei potius obierit qui facit, quam ei qui hanc patitur iniuriam. Spiritus enim sanctus habitat in sanctis per quem quisque ligatur et solvitur et inmeritam nulli ingerit penam.

5.125

5.126

Lc

5.127

5.128

Lc

5.129

Lc

5.130

Lc

5.131

Lc

Vp:

Aug' in libro de penitentia

Plerique boni Christiani propterea tacent – corripite coercite
? *where from; this is fuller than the conventional extract*

5.132

Lc

5.133

Lc

5.134

Lc

5.135

Lc

5.136

Lc

Pt:

Si quis iniuste excommunicatus fuit – nulli ingerit penam.

cf Wc against 5. 124

Aug. ad Classianum

Si excommunicante (examinante ss) episcopo causam presbiteri – clericum gradum proprio privat.

Augustinus

Per iudicium auferendi sunt mali de ecclesia – iudicari [*corr. fr. – are*] ex suspitione.

Honorius papa

Cure sit omnibus episcopis excommunicatorum – causa omnibus auferatur.

Nicholaus ad Karolum archiepiscopum

Monomachiam vero in lege non assumimus – solummodo temptare videantur.

*De numero et qualitate testium et de testimonio pueri et mulieris
cur reprob...*

Si cui utriusque sexus nobili persone – propter levitatem et procacitatem eius nature.

Ex concilio Hispalensibus

Nullus episcoporum sine concilii examine – auferre non potest.

Iustinianus ix libro iii ap.

Testamentum non iure factum id est non sollemniter pro infecto habendum est

T. sequenti idem

Adoptio non sollemniter facta inutilis – potestate non liberat.

In digestis

Cuicumque negotio sollemnitas a legibus imposita est, si ea preterita eiciat, invalidum est.

Augustinus

Nonnullos toleramus quos corrigere vel – de domo Domini.

Aug. libro iii de baptismo

Pax ecclesie dimittit peccata et ab – possit aut solvere.

Leo papa

Manet Petri privilegium ubicumque ex ipsius – ligaverit aut solverit

Ex concilio Tolet. de advocatis ecclesiarum

Omnis rei ecclesiastice quantitas sicut remedium – annue sententiam sustinebit.

Book VI

capitulatio: QeTbVm

6. 1

6. 2

6. 3 Lc

Vp:

Item ex concilio Martini pape

Non licet in quadragesima natales martyrum – quadragesima celebrare

6. 4 Lc

6. 5 Lc

6. 6³

6. 7

6. 8 Lc

6. 9 Lc

6. 10 Lc

Vc² in mg.:

Non nascitur (*corr. fr. facilit'*) ab angelo dictum est ad Ioseph, Noli timere accipere Mariam coniugem tuam.
ID 8.14 med.; Ctp 3.15.15 med.

6. 11 Lc

6. 12 Lc

6. 13 Lc

6. 14 Lc

6. 15 Lc

6. 16 Lc

Vp adds C 27 q 2 c 7 with dp (*text without dictum is below c. 30*),
Ib. c 3 med., cc 11-12, 16, 17 (cf c 23 below), 36

6. 17 Lc

6. 18 Lc

6. 19

Vp adds C 27 q 2 dp c 45

6. 20 Lc

6. 21 Lc

6. 22 Lc

6. 23 Lc

Vp has among adds after 6. 16

For Vc² see after 6.24

6. 24 Lc

Ra here, Vc² at foot of leaf, with tie-mark to follow 6. 23:

Aug.^a

Non habent nuptie in se Christi et ecclesie sacramentum si ea non subsequatur^b commixtio sexuum.

Nec pertinere poterit illa mulier ad matrimonium cum qua docetur

³ Whole cap. inserted after first sentence of c 8 Sl

non fuisse commixtio sexuum.

^aAug' Vc; Item Ra ^bsubseq- Ra; seq- Vc
cf Alger 60-1, nearer than C 27 q 2 c 16

6. 25 Lc
6. 26 Lc
6. 27 (cf 6. 44) Lc
6. 28 (cf 6.105) Lc
6. 29 Lc
6. 30 Lc
6. 31 Lc

Vp has as add. after c 16 above

Qe mg.:

Aug' in l' nono de civitate Dei

Id quod bonum habent nuptie et quod – incontinentie regitur pravitas.

6. 32 Lc

Mq² mg. inserts about here:

Coniugium est maris et femine consensus in carnali copula individuale vite retinens consuetudinem, iuxta sanctorum decreta patrum, et iuxta morem cuiusque patrie.

6. 33 Lc
6. 34 Lc

Mq (with ample spaces ?for rubrics) adds:

Institutio coniugii

ante peccatum ad officium post peccatum ad remedium

In parentibus Christi omne bonum nuptiarum

Spes, proles, fides sacramentum Christus

quia nullum adulterium, quia nullum divorcium

lex

aut permittit, aut vetat, aut punit

causa coniugii

prolis propagatio fornicatio devitanda

usus

bene utitur male utitur bono

continentiam dedicans Deo continentiam dedicans ydolo

male utitur malo concupiscentiam relaxat adulterio

bene utitur malo concupiscentiam restringit conubio

Vc³ add. at foot of leaf:

Ecce oculi Domini super metuentes eum

Due sunt mole in quas molitur Christianus ut de eo quasi de frumento fiat panis Christi, scilicet spes et timor. Quicumque timet et non sperat depressus est. Qui autem sperat et non timet negligens est. Hinc dictum est, Non accipies pro pignore superiorem et inferiorem molam. Hoc ad prelatos dicitur, qui aliquando debent urere, id est penam subditis criminari, ataliquando lucere, id est vitam eternam policeri. Ad quod significandum vestis pontificis erat in veteri testamento de cocco bistincto, quod est ignei coloris, qui ignis ardet et illuminat. Hinc etiam baculus ab una parte p[] , ab alia replicatur. Hinc verus Samaritanus post vinum iusticie apponit oleum misericordie. Inde post Pasca est Pentecostes. Sic itaque prelati subditos sibi debent instruere ut non timeant sine spe, nec sperent [sic] ceperunt mercedem suam. Non enim debemus speciem sanctitatis extra ostendere et interius esse lubi rapaces. De talibus enim dictum est, Attendite a.f. prophis q.u.a.u.c.n.o.c.a. sunt l v intus hymnis, illud unde creatori nostro

6. 35 Lc

Migne no.	Omitted in	Added canons	42
6. 36	Lc		
6. 37	Lc		
6. 38	Lc	Ergo sicut ingenuus dimitti non potest, sic nec servus semel coniugio copulatus ulterius dimitti poterit <i>add. Brant at end</i>	
6. 39	Lc		
6. 40	Lc		
6. 41 (cf 6.111)			
6. 42	Lc		
6. 43	Lc*	Vc² <i>add. at foot of leaf, with tie-mark:</i> <i>Gelasius Potentio defensori</i> Patrem puelle ecclesie vestre famulum avum vero liberis ortum constat esse natalibus. <i>ID 8. 27a; Ctp 3.15.27; C 32 q 3 c 1</i> <i>Capitularum l. vi capitulo xxv</i> Si quis (<i>ss</i>) liber ancillam in matrimonium acceperit, non habeat licentiam dimittere eam, si prius amborum consensu coniuncti sunt. <i>ID 8.53; Ctp 3.15. 40; C 29 q 2 c 2a has more</i>	
6. 44 (cf 6. 27)	LcMgVpWc		
6. 45	Lc		
6. 46	Lc		
6. 47	Lc	Vp before c 46	
6. 48	Lc		
6. 49		Vp before c 51	
6. 50		BdEaFc(Gc)(Ka)LbLjLkLmObOdOePfPkPq (<i>rubric retained but canon omitted</i>) PtQeSdSeSgVmVq(Vt)WbZa all add various forms of a fragment of 6. 27 above	
6. 51	Lc	Vc² <i>upper mg. with tie mark:</i> Notandum quia non duo a principio facti sunt vir et m. neque duo viri, neque due mulieres sed primum vir, deinde ex eius costa mulier, ut sciremus unam in viro et muliere corporis esse natura.	
6. 52	Lc		
6. 53	Lc	Vp after c 50 above	
6. 54		EgLgQa here, after c. 55 Ed** , in mg to Mg fo. 104: <i>Rabanus. Competentes post catechuminos sunt</i> ^a . Catecumini enim tantum audiunt, competentes autem petunt ^b , iam accipiunt, catecizantur, id est instructione fidei et sacramentorum imbuuntur. ^a no <i>insc. or rubr.</i> Qa ^b autem petunt Mg; iam petunt Lg; iam petant Qa <i>cf 6.43 above for context] cf Rabanus, De clericorum institutione 26 in PL 107.310-1.</i>	
6. 55			
6. 56	Lc		
6. 57	Lc		
6. 58	Lc	Vp adds C 32 q 4 c 11, C 32 q 7 c 13, C 32 q 4 c 4, followed by c 70 below	
6. 59	Lc		
6. 60	LcOa*		
6. 61	BeLc		

Migne no.	Omitted in	Added canons	43
6. 62			
6. 63	Lc	Qe mg.: <i>Ieronimus super epistolam ad Titum</i> Multi supersticiosius magis quam verius – peccandum prona lascivia. <i>cf Berlin Savigny 3 10.227</i>	
6. 64	Lc		
6. 65-6	Lc	Eg adds in mg: Illi qui ordinantur quia in vicem Christi succedunt unius uxoris esse debent et virginis et magis propter sacramentum quam propter peccatum, sicut Christus unius ecclesie que virgo est sponsus est. <i>In eodem libro</i> Mortuo viro cum quo verum coniugium fuit, fieri potest verum connubium cum quo prius adulterium fuit.	
6. 67	Lc		
6. 68			
6. 69	Lc		
6. 70		Vp here and before c. 59 above	
6. 71	Lc		
6. 72	LcTc*		
6. 73			
6. 74	Lc	Qe mg.: Cum aliis quippe adulteri non essent – copulatio potest auferri.	
6. 75	Lc		
6. 76			
6. 77	Lc		
6. 78	AaLc*		
6. 79	Lc*		
6. 80	AaLc		
6. 81	Lc		
6. 82	Lc		
6. 83	Lc		
6. 84			
6. 85	Lc		
6. 86	Lc		
6. 87			
6. 88	Lc		
6. 89	Lc		
6. 90	Lc		
6. 91			
6. 92	Lc		
6. 93			
6. 94	Lc		
6. 95	LcLm		
6. 96 ⁴	AaBdCbEaFcKaLbLcL mObOcOdOeOfPfpkPtP wSgSIVoVqZa		
6. 97	LcPq*		
6. 98	Pq* ⁵		
6. 99			
		Be has c 102 both here and after c 101	
6.100	Lc		
6.101	Lc		

⁴ CaEgMgQaTbTc follow ID in running 6. 96 on from 6. 95 without a break, though Qa lacks *et lex iungit*.

⁵ Pq has part of rubric in text

Migne no.	Omitted in	Added canons	44
	(EaObOcOdOeOfPfPwP kSgTcVo have subst. omission, SI a partial one at the same point) Sg incomplete.		
6.102			
6.103	Lc		
6.104	Lc		
6.105	Lc		
6.106	Lc		
6.107			
6.108	Lc	Vp adds C 31 q 3 c 1, C 33 q 5 cc 1, 5	
6.109			
6.110	Tc		
6.111 (cf 6. 41 above)	AaEgLcLgMgQaWa		
6.112			
6.113	Lc		
6.114			
6.115	Lc		
6.116	Lc		
6.117	Lc		
6.118	LcPk	Vc ² add. in mg with tie-mark: <i>Ieronimus</i> Sicut autem non (<i>subs. expuncted</i>) omnis congregatio hereticorum Christi ecclesia dici potest, nec caput eorum Christus, sic non omne matrimonium quod non viro suo secundum Christi precepta coniungitur rite coniugium appellari potest, set magis adulterium. ID 8. 277 (<i>etc</i>)	
6.119			
6.120	LcPk	Vp adds C 34 q 1/2 cc 5,6, dp c 7 – c 10	
6.121			
6.122	Oa		
6.123	Lc		
6.124	Lc	Vp adds C 30 q 1 c 7	
6.125	Lc		
6.126	Lc		
6.127	Lc	Vo continues, without a break: Mulieres vero cum separate fuerint hac pro illicita accione a propriis viris totam precipimus recipere dotem, quam in die nuptiali receperint, et post expletum annum recipiant alium virum si voluerint. Similiter et vir uxorem. (cf BD 17. 44; AL 10. 29; Ars. 713 fo. 157v)	
6.128	Lc	Vp adds C 30 q 3 cc 3-4, C 30 q 3 c 7 – C 31 q 1 cc 1, 3, followed by: <i>Pascalis II Regino episcopo. Post compaternitatem geniti non copulantur.</i> Post susceptum vero de fonte – prohibet copulari III L 3.11.121 (the next extract is from the same letter, JL 6436), then C 31 q 4 c 5 with dp, dp c 6 then c 6 itself, C 30 q 1 cc 8-10	
6.129		Pt:	

Omne commodum nuptiarum unius solidi summam nullatenus excedat. Si qui sunt pauperes, etiam manus dare debent.

Idem Narsi

In ipso initio non est a quaestibus inchoandum.

Ieronimus in apologetico ad Pammachium

Sicut vir cum muliere coeat dum menstruum patitur concepti fetus – sanies corrupta deg'net.

Urbanus papa ii

Extraordinaria pollutio citra legitimi temporis metas – matrimonia impedire.

Aug' libro de sancta virginitate

Gaudia virginis Christi de Christo cum Christo – quamvis Christi.

Idem in epistola ad Galathas

Fornicatio est amor a legitimo connubio – libidinis consecrando licentiam.

Ex concil' apud Compendium

Si leprosus habeat mulierem sanam si vult – Similiter et vir.

Vc² *add. in mg:*

Urbanus secundus Vitali presbitero Brixienti

Super quibus – effecti sunt.

Ctp 2.50.23; C 30 q 3 c 4

Vp adds C 27 q 2 cc 27-8, cc 33-4 and part of dp, C 27 q 2 dp c 29 pt, cc 42-3, 16, dp c 39pt, dp c 29pt

Book VII

capitulatio: QeTbVm

7. 1	Lc
7. 2	Lc
7. 3	Lc*
7. 4	Lc
7. 5	Lc
7. 6	Lc
7. 7	Lc
7. 8	
7. 9	
7. 10	Lc
7. 11	Lc
7. 12	Lc
7. 13	Lc
7. 14	Lc
7. 15	Lc
7. 16	Lc
7. 17	Lc
7. 18	Lc
7. 19	Lc
7. 20	Lc

Vp adds C 32 q 1 c 3

Vp adds C 31 q 1 c 1

Vp adds C 31 q 1 c 2 and dp

Vp adds C 32 q 6 c 4

Vp adds C 32 q 5 cc 9b, 4, 1-2, 10, 13

Migne no.	Omitted in	Added canons	46
7. 21			
7. 22			
7. 23	Lc		
7. 24	Lc		
		Vp adds C 33 q 2 c 3	
7. 25	Lc		
7. 26	Lc		
		Vp adds C 32 q 8 c 1, C 32 q 5 c 16, C 32 q 7 cc 10, 15a	
7. 27	Vp		
7. 28	Lc		
7. 29	Lc		
7. 30	Lc		
7. 31	Lc		
7. 32	Lc		
		Vc² add. in mg:	
		<i>Iohannes Crisostomus</i>	
		Omnis res per quas – aliam accipit.	
		<i>III L 3.11.17 (etc)</i>	
7. 33	Lc		
7. 34	LcVp*		
7. 35	Lc		
		Qe mg.:	
		<i>Ier' ad Oceanum</i>	
		Apud nos quod non licet feminis equaliter non licet viris, et eadem servitur pari conditione tenetur [?].	
		<i>ID 8.240b; Ctp 3.15.87b; C 32 q 5 c 20</i>	
7. 36-7	Vp*	Vp has c 36 above, after c 15	
		Vp adds C 32 q 1 cc 5-6, 9-10	
7. 38	Vp		
7. 39			
7. 40			
7. 41			
7. 42			
7. 43			
7. 44			
7. 45	Lc		
		Qe mg.:	
		<i>Augustinus contra Manicheos l' ii</i>	
		Appetitum anime per quem voluntates – misera domus est.	
7. 46	Lc		
		Qe mg.:	
		<i>Ieronimus super Isaiam l' secundo</i>	
		Caveamus et nos ne exactores simus – favor iudicet feminarum.	
7. 47-8	Lc		
7. 49			
7. 50			
7. 51	Lc		
7. 52	Lc		
7. 53	AaLc		
7. 54	Lc		
7. 55-6	Lc		
		Vc (main hand):	
		<i>Alexander papa</i>	
		Ob aliam atque aliam causam fit – canonicè nuptie celebrentur.	
		<i>Item</i>	
		Hac de causa, quia hereditates – et sic per cetera	
		<i>Two extracts from JL 4500; C 35 q 5 c 2</i>	
7. 57			
7. 58	Lc		

7. 59			
7. 60	Lc		
7. 61	Lc		
7. 62	Lc		
7. 63	Lc	Vp has cc 63-7 in order 64, 63, 67, 65, 66	
7. 64	AaLc		
7. 65	Lc		
7. 66	Lc		
7. 67			
7. 68	LcPt*Tc*Vp*		
		Vc² add. in mg.:	
			<i>Iulius papa</i>
		Quod equaliter vir coniugatur in matrimonio consanguineis uxoris sue.	
		<i>BD 7.7; ID 9. 43; C 35 q 2/3 c 13</i>	
			<i>De eodem. Ysidorus</i>
		Sane consanguinitas que in proprio viro conservanda est. Hoc nimirum in uxoris parentela de lege nuptiarum custodienda est, quia constat eos duos fuisse in carne una.	
		<i>IP 7. 69 (repeated); C 35 q 2/3 c 14</i>	
			<i>Aug'</i>
		Si vir et uxor non iam duo sed una caro est, non aliter nurus deputanda est quam filia.	
		<i>C 35 q 2/3 c 15</i>	
7. 69	Lc	Vp adds C 35 q 10 cc 2-3, C 35 q 2/3 cc 3-4, 7, 12 (mod.)	
		Sg:	
			<i>Gregorius episcopus omnibus</i>
		Quam sit necessarium monasteriorum – die nona Aprilis indict. iiii	
		<i>Fuller than ID 7. 11 or IP 3. 181</i>	
7. 70			
7. 71	Lc		
7. 72-3	Lc		
7. 74	LcVp		
7. 75	LcVp		
		Vp adds C 35 q 5 cc 3, 5, C 35 q 8 cc 1-2	
7. 76	LcPt*Vp*		
		Vc main text:	
			<i>Alexander papa</i>
		Notandum quia hec computantis – generatio ab aliquo recordari.	
7. 77			
7. 78			
		Vo:	
			<i>Ex concilio apud Salegunstad habito</i>
		Quidam generationem consanguinitatis ^a ita volunt numerare ut frater et soror sint primi. Statuit autem sancta synodus sicut etiam ab antiquis patribus decretum est ut ita non sit, sed ut nepos et neptis vel filius fratris ac filia sororis primi habeantur.	
		^a con. gen. <i>marked for reversal</i>	
		<i>ID 15. 177</i>	
7. 79	LcVp		
7. 80	AaLc	<i>Brant adds:</i>	
		Preterea quoque illud adiicimus, quoniam, sicut non licet cuique Christiano de sua consanguinitate, sic etiam nec licet de	

consanguinitate uxoris sue coniugem ducere, propter carnis unitatem.

7. 81 Lc
 7. 82 Lc
 7. 83 Lc
 7. 84
 7. 85
 7. 86

Vp adds C 35 q 6 c 4

7. 87
 7. 88
 7. 89
 7. 90 Se lacks end

Be²:

Incipit de affinitatibus generis humane dictum

De patre. Auctor mei generis mihi pater est. Ego illius filius aut filia -

Matris mee promatertera mihi abmatertera est, Ego illi sororis abnepos aut abneptis.

Ca:

Auctor mei generis mihi pater est, a quo initium generis nascitur, ego illi filius aut filia. Patris mei - quia post hoc propinquitas esse desinit.

Isid. Etym. 9.6.23

Scemata dicuntur ramus Dei quos advocati faciunt in genere cum gradus cognationum - dudum statutum esse legimus.

Isid. Etym. 9.6.28

[in a second hand]

Iohanni Dei gratia Aurelianensium episcopo Ivo eadem gratia Carnotensium ecclesie minister salutem et dilectionem in Domino. Venerunt ad nos quidam fratres qui in episcopatu vestro communiter vivunt sollicitate -- quiete vivere faciatis.

Ivo, Ep. 213 (PL 162. 216)

LdOc:

[]onorabilem igitur diem hodiernum dilectissimi fecit divina dignatio. Qui dum humilitatem meam in summum gradum provehit - Ubi si iniquitates Dominus observaret nullus iudicium sustineret.

Denique cum huius divini sacerdotii sacramentum etiam ad humanas pervenit functiones - set dignatio celestis gratie gignat antistitem.

(text from Ld; Leo I, CCSL 138. 7-11).

Pt:

Ex concil' Triburiensis quidam cap. x cui interfuit Arnulfus rex
 Quidam desponsavit uxorem et dotavit, cum ea coire – coniugia non negentur.

[rest of fo. 96v blank; on fo. 97r an elaborate arbor, then from fo. 97v]:

Ex epistola Rabani archiepiscopi ad Umbertum episcopum
 In Theodori archiepiscopi gentis Anglorum capitul' – precepisse

credendum est. Post pauca. Ubi autem sine maiori detrimento scandalum – servabitur in affectu.

Ex concilio Triburiensi cap. iiii

Si quis legitimam uxorem duxerit et impediante – erigi corruant in cenam.

Nicholaus papa

Si quis cum duabus sororibus fornicatus – de laicis statuimus.

Ambrosius super primam ad Corinthios ubi dicitur

His autem qui in matrimonio iuncti – vir sicut mulier.

Oa:

Ex decret' Calixti pape datis Remensi concil'

Que sanctorum patrum sanctionibus de pravitate – careat Christiana

C. Reims 1119, cc 1 –5

Se²:

De his qui simul – apud Vermerias

Si quatuor homines aut quinque – noxam sint.

da C 23 q 8 c 34 and cap.

De his qui in patibulis –

- non iudicat Deus bis in ipsum

da C 13 q 2 c 29 and cap.

For Sk see after 2. 195 [or 3. 215]

Wc:

Si quis vero indigne ligat non nocet excommunicato. Unde Augustinus.

Illud plane non temere – se ipsum excommunicationi subponit.

Unde Gregorius

Sententia pastoris sive iusta sive iniusta timenda est

(Augustinus de fide et operibus in mg)

Si virgo nesciens viro nupserit alieno – uxoris deserat mundum

Book VIII

capitulatio: QeTbVm

8. 4 Aa
8. 1
8. 2 Lc*

Wc add. in mg.:

Beda

Si iudices enim ira vel odio vel crudelitate vel ut rustici securius arent, vivant, comedant aliquem suspendunt, homicidium committunt. Set hanc intentionem debent habere ut ecclesia liberius Deo seruiat. Sunt tamen aliqui iudices qui non permittunt dampnatum ad suspensionem et ad talia corpus Domini accipere ne videantur hec cum illo suspendere. Si vero et illud ei denegetur, non minus tamen si verum contritionem habuerit salvabitur.

8. 3 AaAcBaBdBcCaDaEaFc
GcHaLeKaLaLfLjLkLm

LnMfMjMkMmMnMoM
 qOaOdOePaPcPdPhPjPk
 PqPrPtPzQaSdSeSgSITb
 TeVaVcVdVeVhVjVkV
 mVtWbWcWd(*before*
corr.)We

TcVt:

*Item. Cum homo ab homine occiditur -- reprimimus voluntatem
 Sicut etiam cum intercedimus - graviora committat.
 ID 10.108; C 23 q 5 c 19*

8. 5 Lc
 8. 6 Lc
 8. 7 Lc
 8. 8 Lc
 8. 9 LcTc
 8. 10 Lc

Vo:*Capitulum Karoli regis*

Inter cetera sancte exhortationis affamina Domini Ihesu cum apostolis loquentis sic se habuerunt verba. Qui vos spernit me spernit. Quorum vicem sacerdotes ecclesie tenentes maiori iniuria non possint lacessiri quasi verbum Domini subministrantes spernantur a subditis. Quibus ne vilipendatur vigor ecclesiasticus ex diverso occurrunt leges mundane, a Christianis imperatoribus Spiritu Sancto inspirante promulgate, quibus precipitur ut triplo componantur omnes [fo. 165r] sacerdotum iniurie. Gloriosi quoque imperatoris Karoli lue clariora extant capitula, in quibus continentur huiusmodi scripta. De vocationibus quas faciunt episcopi precipimus ut qui eas neglexerit tripliciter componat. Quod si excommunicatus ad satisfacionem venerit, canonicè suscipiatur. His ita expensis si vultis nosse qualiter tripla fiat compensatio, paucis intimabo. Omnis iniuria cuiuscumque senioris vel advocati, sive despectus, seu contemptus, excepto regis et sacerdotum, lx. sol', id est pretio trium librarum, multatur. Multiplicatus igitur ternarius per ternarium, excrescunt in novenarium. Hec est lex prime vocationis episcopi si spreta fuerit. Novenarius vero ductus per trigonum reddet vicesimum et septimum numerum. Consequenter ergo hec est lex secunde iniurie. Vicesimus quoque et septimus numerus per trigonum actus si fuerit, in octogenarium et unum numerarium exurgit, et hec lex iniurie sacerdotalis tercie. Si quis, quod absit, iugo diaboli mancipatus culpis suis exigentibus secundum mandatum Domini nostri ut ethicus et publicanus ab ecclesia fuerit eiectus, et iuxta apostolum Sathane ut spiritus salvus sit in die Domini interitu carnis traditus, ad ecclesiam catholicam reverti voluerit, in primis ut dictum est satisfaciat, et sic demum penitendo reconciliacionem ut mos est ecclesiasticus obtineat.

8. 11

Qe mg.:*...libro de officiis.*

Non videtur quod vir [Christianus?] et iustus et sapiens –
 admodum diripere asuescas.

Ambrose, De off. 3.4 (PL 16.153)

8. 12
 8. 13 Lc
 8. 14 Lc
 8. 15 Lc

Wc:*Idem*

Que est ista vanitas uni parcere et omnes in discrimen adducere.

			Polluuntur enim omnes uno peccante. Unde et in lege iubetur, Maleficos non pacieris vivere.
8. 16	Lc		
8. 17			
8. 18	Lc		
8. 19	Lc		
8. 20	Lc		
8. 21	Lc		
8. 22	Lc		
8. 23	Lc		
			8. 24 <i>add.</i> EbEcEgLbLdMgObOcOd ² PfPwRa ² VcVoVpWaWd ² ZaBrant Vc (<i>main hand</i>) <i>add.</i> : <i>Aug' questionum in Levitico</i> Cum Dominus percutietur in facie respondit, Si male dixi exprobra de malo, si autem bene quid me cedis? Si verba intueamur – paries dealbate. Hinc debemus scire quia istius modi precepta magis sunt ad preparationem cordis quam ad opus q' in aperto fit ut teneatur in secreto – et preceptum Dei potius sic quam faciem parande implemus. <i>CSEL 44. 138ff; cf AL 13.3 (etc), C 23 q 1 c 2 which begin so, but lack end.</i>
8. 25	Lc		
8. 26	Lc		
8. 27	Lc		
8. 28	Lc		
8. 29	Lc		
8. 30	Lc		
8. 31	Lc		
8. 32	Lc		
8. 33	Lc		
8. 34	Lc		
8. 35	Aa Lc		EbEcEgLbLdLgMgObOcOd²PfPwQaVcVoVpVt²WaWd²Za <i>add. at end: Quod si ita est – iussa contemnere.</i>
8. 36	Lc		
8. 37			
8. 38			
8. 39	Lc		
8. 40	Lc		
8. 41	Lc		
			Vc² <i>add. in mg.:</i> Noli extimare neminem Deo placere posse – perturbatio non tenetur. <i>AL 13.4 (etc); C 23 q 1 c 3</i>
8. 42	Lc		
8. 43	Lc		
8. 44	Lc		
8. 45	Lc		
8. 46	Lc		
8. 47	Lc		
8. 48	Vq		
8. 49	LcLmPk		
			Vc² <i>add. in mg.:</i> <i>Aug' de civitate Dei</i> Quod sine aliqua publica administratione – usurpare non innuit. <i>cf C 23 q 8 c 33 (etc; cap. Qui percutit)</i>
8. 50	Lc		
8. 51	Lc		
8. 52	Lc		
[8.53a, qv]			LdMgOcPfVoWa:

Super Ieremiam

Regum proprie est facere iudicium - potentibus prebere auxilium.

Et post aliquanta.

C 23 q 5 c 3

8. 53	AaLc	
8. 54	Lc	
8. 55	Lc	
8. 56	Lc	
8. 57	Lc	
8. 58	LcVc (<i>added.by Vc in mg. later</i>)	
8. 59	Lc	
8. 60	LcVq*	
8. 61		
8. 62		
8. 63	Lc Lk*[8.63 animarum-8.67 Romani ex om. Lk]	
8. 64	Lk	
8. 65	LcLkVq	
8. 66	LcLkVq	
8. 67	LcLk*Vq	
8. 68		
8. 69		
8. 70	Lc	
8. 71	LcPk	
8. 72	Lc	
8. 73	Lc	
8. 74	LcVq	
8. 75	Lc	
8. 76	Oa*	
8. 77	LcOa	
8. 78	LcOa	
8. 79	LcOaVpVq	
8. 80	LcOa	
8. 81	LcOa	
8. 82	LcOaVq	
8. 82A	Vq	<i>Vp adds C 26 q 7 cc 13-4, 18 Here in all reported mss except Vq; as 8. 124 only in Brant and subsequent eds</i>
8. 83		
8. 84	LcVq	
8. 85	Lc	
8. 86	Lc	
8. 87	Lc	
8. 88	Lc	
8. 89	LcVq	
8. 90		
8. 91	Vq	
8. 92	LcVq	
8. 93	Vq	
8. 93A	<i>Brant</i>	
8. 94		
8. 95		
8. 96		
8. 97		
8. 98		
8. 99	Lc	
8.100	Lc	
8.101		
8.102		

8.103			
8.104			
8.105			
8.106	WcWd		
8.107			
8.108			
8.109	Vq		<p>Vc: <i>Aug' de conflictu vitiorum atque []. Quod non oporteat aliquem artificioso mendatio vel simplici verbo mentiri</i> Nec artificioso mendatio nec simplici verbo – occidit animam. <i>ID 12. 44; Ctp 3.22.25</i></p> <p><i>Idem ad Oceanum. Quod topica locutio non sit mendatium</i> Nullomodo videtur topicam locutionem – ista sunt mendatio. <i>ID 12. 47; Ctp 3.22.29</i></p>
8.110			
8.111	Vq		
8.112-3			<p>Vc: <i>Ex concilio Toletano cap. x</i> De illis qui iniusta vota iuramento – stulta vota frangenda sunt. <i>ID 12. 64 (with rubr.)</i></p> <p><i>Ex concilio Eliberitano c. i. Quod diffinitio incauta solvenda sit</i> Diffinitio incauta – est emendatio <i>ID 12. 80</i></p>
8.114			
8.115			
8.116			
8.117			
[8.117A qv]			<p>LcLdLmMgOcPfWa: <i>Ieronimus super Iezechielem de sacramento.</i> Feriet cum eo fedus - deceptus est <i>CCL 75. 219-20</i></p>
8.118	Wd		<p>Vp adds C 22 q 2 c 1, C 22 q 4 c 11, 19a, C 22 q 5 c 4</p>
8.119	Vp		
8.120	VpWc*Wd*		
8.120A	AaEbEcLfLk(suppl. Lk ²)SdBrant; AbVo have the rubric to 120A and then the text of 121		<p>Vp adds C 22 q 5 c 17, ending: iurare presumat, et ieiunus tamen.</p>
8.121	Vp		
8.122			
8.123			
[8.124]	Here in Brant, but elsewhere as 8.82A		
8.125			
8.126			
8.127			
8.128			
8.129	Vq		
8.130			
8.131			
8.132			
8.133			
8.134			<p>Wd² mg.:</p>

Ambr'

Dominus distinctionem non facit inter gravius et levius peccatum
qui misericordiam omnibus suam promisit et relaxandi et solvendi
peccata suis sacerdotibus sine exceptione concessit.

8.135 AaDbKaPfQeSgTbTcVo
Vt

8.136 AaDbKaPfQeSgTbTcVo
Vt; Mg*Vq*

For texts added after 8.136 see the separate Panend.doc